

DAGOE

de kleine bosneger

ANNE DE VRIES

CvdB

DAGOE
DE KLEINE BOSNEGER

Geïllustreerd door Corrie van der Baan

D A G O E
DE KLEINE BOSNEGER

DOOR

ANNE DE VRIES

TIENDE DRUK

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH B.V. - NIJKERK

HOOFDSTUK 1

Het dorp ligt aan een bocht van de grote rivier en het heet Maripa-kondre. „Land van de Maripa” betekent dat en de Maripa is een oude, hoge palmboom, waarin elk jaar in oktober een ontzaglijk zware tros bruine vruchten hangt, zo groot als pruimen, die lekker zijn om af te kluiven en waarvan de pitten zorgvuldig worden verzameld, omdat je er olie uit kunt persen.

Vóór de boom, dicht bij de hoge, zandige oever, staat de hut van de kapitein, de hoofdman van het dorp. Toebereman heet de hoofdman: „de man met twee buiken”. Hij vindt dat zelf een mooie naam en hij is er erg trots op. Trouwens, het hele dorp is trots op zijn welvarende kapitein. Het is ook een juiste naam, want zijn buik hangt in plooiën over zijn gordel en als hij staat, kan hij zich niet zo diep vooroverbuigen, dat hij zijn knieën ziet.

De hut van Toebereman heeft een vooruitstekend dak met een soort veranda en het lage deurtje is versierd met mooi snijwerk van door elkaar kronkelende slangen. En als de kapitein op zijn drempel zit, kan hij de hele blinkende rivier overzien tot aan de volgende bocht.

De andere hutten staan achter en naast de Maripa in allerlei standen door elkaar langs de platgetreden, bochtige paadjes. Middenin staat een heel grote hut zonder wanden, een dak op palen met een hekje er omheen. Dat is het kroetehoso, het dorpshuis, waar de mannen bijeenkomen als er iets te bespreken valt.

Er is maar één hut die bijna nog mooier is gelegen dan die van kapitein Toebereman en dat is de hut van Dagoë. Die staat iets hogerop aan de rivier, dwars langs de oever, en langs die hut gaat een smal paadje het oerwoud in. Een oude sinaasappelboom strekt zijn bemoste takken beschermend over het huisje uit en als de vruchten zwaar worden, zakken ze neer tot op het dak van palmladeren. Een peperstruik staat naast de deur en vroeger zat die soms vol met rode pepertjes, maar sinds Ping-ping een groene papegaai heeft, vreet die de meeste eraf voor ze rijp zijn.

Aan de rivierkant van de hut heeft Dagoë een bank gemaakt, zoals hij ook bij de schoolmeester heeft gezien. Daar zit hij soms met zijn moeder, de weduwe Tjedora, en zijn zusje Ping-ping-Jedina onder de sinaasappelboom, 's middags in de diepe stilte, als de zon recht boven hun hoofden staat te branden als een vuur, zodat je geen stap kunt doen zonder dat het zweet je uitbreekt, en als het water in de rivier zo fel blinkt, dat je je ogen tot spleetjes moet knijpen. En 's avonds zitten ze er ook, als de maan boven de wouden staat en er een zilveren pad over de rivier loopt tot aan de overkant.

Een koele wind waait nu over het water, moeder heeft een bonte lap om haar naakte schouders geslagen. Ping-ping schuift naar haar toe en kruipt er helemaal onder, maar van voren komt haar zwarte kopje er weer uit, als van een kui-

kentje onder een kloek. En Dagoë trekt zijn bloesje aan, dat hij anders alleen maar draagt in de school.

Achter hen klinkt het gemurmel van de stemmen der dorpsbewoners en om hen is de donkere avond vol geluiden. De fluitkickers roepen hun lokkende toon en duizenden krekels en andere insecten sjirpen, zoemen, brommen, gonzen en de wind ruist in de hoge bomen. Je wordt nooit moe om naar al die geluiden te luisteren. Maar als de brulapen zich laten horen, diep in het bos, alsof het dondert aan de horizon, is alles even stil van de schrik. En zusje Ping-ping, ofschoon ze slaapt, er loopt een siddering door haar lijfje. Maar moeder streelt haar rug en trekt haar tegen zich aan en dan slaapt ze door. En ze hoort het niet eens, dat even later de tijger brult

met korte, vreselijke stoten, schuin aan de overkant van de rivier, en dat een hert daar hoog doorheen jammert met een stem als een kind.

Het geschrei sterft spoedig weg en de kikkers fluiten weer als tevoren, maar Dagoë zit rechtop, met zijn oor naar de wind, weet precies waar het geluid vandaan kwam en ziet in gedachten wat er is gebeurd. Even vóór de volgende bocht ligt een omgevallen boom met zijn kroon in het water en daarnaast komt een wildpaadje uit aan de rivier. Daar wilde het hert komen drinken, maar de tijger lag al achter de schuinhangende stam, onder de wind, en de vlekken op zijn huid leken schaduwplekjes op de grond. Hij had het hertje al geroken en de voorpoten onder het lijf getrokken, klaar voor de sprong. Het water drupte van begeerte uit zijn muil en hij kon zijn staart nauwelijks stil houden van spanning. Zijn gele ogen loerden over de stam en toen zag hij het diertje komen, hup, hup, hup, op zijn ranke pootjes, tot het roerloos stilstond bij de bocht van het pad, waar het het water kon zien. Het draaide zijn grote oren naar alle richtingen en snoof de lucht proevend in, maar het rook de vijand niet, omdat die onder de wind lag, zo stil als een beeld. Toen hipte het blij verder, evenwijdig aan de stam, en nauwelijks had het drie sprongetjes gedaan of het grote lichaam van de tijger zwiepte door de lucht en stortte zich op het onschuldige dier, dat luid zijn doodsnood uitschreeuwde. Maar nu zwijgt het al en de tijger is bezig met zijn maal. Hij moet al erg hongerig zijn, als hij niet wat overlaat voor de volgende avond. Dat zal hij in de buurt onder de struiken verbergen en als de boskat het niet vindt, zal het er bij zonsopgang nog zijn, als Dagoë overvaart in zijn korjaaltje . . .

Maar hij zal vroeg moeten zijn, want voor de hut van de kapitein staat een donkere figuur stil op de oever te luisteren. Dat is Bajari, de zoon van Toebereman, de neef van Dagoë, die net zo oud is als hij, maar bijna een hoofd groter en die nogal eens beweert, dat hij sterker is ook. Ha, die opschepper, Dagoë lust hem op elk uur van de dag, want hij is wel kleiner, maar veel vlugger, en slimmer ook. Hij is hem nu ook al weer te slim af, want Bajari heeft hem nog niet in de gaten, die meent dat alleen hij nog maar weet welk een lekker hapje daar morgenochtend aan de overkant ligt te wachten. Maar dan moet hij zich niet met zo'n klets op zijn been slaan om

een muskiet weg te jagen en ook niet open en bloot in het maanlicht blijven staan, de sufferd!

Het zal niet moeilijk wezen om hem te vlug af te zijn, want Bajari is geen held, die zal zich niet in het bos wagen voor de zon flink boven de horizon staat, en Dagoë durft het wel bij het morgenrood, tenminste . . . Nu begint hij toch een beetje te huiveren, als hij zich voorstelt dat hij in de eerste schemering aan de overkant zal staan, tussen de struiken die druipen van de dauw, omringd door de donkere spelonken tussen het groen, waarin allerlei griezeligs zich kan ophouden . . . Maar hij zal het durven, als hij vaders amulet bij zich draagt, twee hoektanden van de tijger die vader vroeger geschoten heeft. Daar zit nog de geest van die grote, gevaarlijke tijger in en heel het bos zal ervoor beven, als hij zich daarmee vertoont . . .

Moeder maakt een beweging om op te staan, maar Dagoë steekt een hand uit en zij begrijpt het meteen, want haar ogen, die blinken in het maanlicht, gaan in de richting waar Bajari staat. En nu komen de trommels hen te hulp. Midden in het dorp, op het plein vóór het kroetoe-hoso, beginnen ze te dreunen: „Tam-tam, tam-tam, tamme-tam-tam . . .” En Bajari keert zich om en holt met grote sprongen het dorp in. Moeder staat haastig op en gaat met zusje de hut binnen en zij wiegt met haar heupen op de maat van de muziek. Ook Dagoë voelt het ritme door zijn lijf gaan, alsof zijn hart meteen aan het dansen is.

Dat is waar ook, er is een dansie-dansie vanavond, omdat vrouw Gogodiri gaat trouwen; een dansfeest, dat misschien wel haast de hele nacht zal duren.

Dagoë denkt: „Ik ga er lekker niet naar toe, dan ben ik zeker

de eerste, morgenochtend!” Het zal hem grote moeite kosten om dat vol te houden, want de trommels lokken en roepen en alles in hem danst al mee. En zeker zal er eten uitgedeeld worden, cassavekoek en gedroogde vis, en het water loopt hem om de tanden, want Dagoë heeft altijd honger. Maar een stuk cassavekoek is er ook nog in de hut en beter eten dan hertevlees bestaat er niet.

Binnen is moeder aan het praten met Ping-ping. Die wil niet gaan slapen, maar mee naar het feest. Nou, dan mag ze natuurlijk mee, want aan een kind wordt nooit iets geweigerd. Ze zijn al weg, als Dagoë opstaat en langzaam in de richting van de trommels loopt, tussen de lage hutten door. In de schaduw van de laatste blijft hij staan en kijkt toe. Tussen twee walmende olielampen zitten drie trommelaars hun best te doen. Hun zware, zwetende lichamen glanzen in het licht van de lampen en van de maan. Het volk zit er in een halve cirkel omheen op lage bankjes en een paar mannen dansen. Die malle Boskini, om wie je altijd moet lachen, is er ook bij. Wat kan die kerel dansen en wat weet hij de stemming erin te krijgen! Hij wringt zijn lijf als een slang in allerlei bochten en soms lijkt het alsof hij dwars over de anderen heen zal springen. Toebereman zit te lachen, dat al de plooiën van zijn buik ervan schudden en allen juichen Boskini toe, als hij bij het zwijgen der trommels met een laatste hoge sprong en een vrolijke schreeuw zijn dans beëindigt.

Maar nu kan Dagoë beter gaan, want de beurt is thans aan de vrouwen om te gaan dansen en daarna aan de kinderen. Het valt niet mee, want de trommels dreunen al weer en zijn voeten beginnen vanzelf te huppelen, maar hij dwingt ze om hoe langer hoe verder van de dansplaats af te gaan in de richting

van de hut. Het is moeilijk, maar hij wint het, zijn akra wint het, zijn geest, die is de baas over zijn lichaam en die verlangt naar het vlees. „Je moet altijd doen, wat je akra wil en niet wat je lichaam wil,” zei vader vroeger en daar houdt Dagoë zich aan.

„Als Dagoë iets in zijn kop heeft, kan geen tapir het er uittrekken,” heeft Toebereman eens gezegd en dat weet het hele dorp. Zo is het met Bajari niet en daarom houdt Toebereman niet van zijn zoon Bajari, hij houdt meer van zijn neef Dagoë, de zoon van zijn oudste zuster. En later, als Toebereman oud en zwak geworden is en als zijn ziel op het punt staat het lichaam te verlaten, zal hij de mannen van het dorp bijeenroepen en zeggen, dat Dagoë zijn opvolger moet zijn, de nieuwe hoofdman over het dorp Maripa-kondre. Als Dagoë dan nog de slimste en de vlugste is en altijd meer luistert naar zijn ziel dan naar zijn lichaam, zullen de mannen van het dorp dat goed vinden en hij zal in de hut van Toebereman wonen en nooit behoeven te werken en alle mensen zullen hem eten brengen, zodat hij net zo'n dikke buik zal krijgen als zijn oom.

Maar nu danst Dagoë nog met een plat buikje zijn hut binnen en ofschoon het er warm en benauwd is, sluit hij snel de deur, zodat er geen muskieten in zullen komen. Op de tast vindt hij in de hoek op de houten schaal een stukje cassavekoek en knabbelend legt hij zich neer in zijn hangmat. Door de wanden van de hut hoort hij nog zacht de trommels en hij kauwt op de maat en beweegt op de maat zijn tenen. Maar een heerlijke loomheid begint door zijn lichaam te trekken, zijn hand met de koek er nog in valt op zij en zijn ogen gaan dicht. Daar ligt hij in het donker en zijn akra, zijn geest, stijgt uit

zijn lichaam, vliegt door het dak en zweeft voort door de maanlichte nacht. En wat die geest nu ziet, dat droomt Dagoë. Hij zit op de omgevallen boomstam en vlak voor hem ligt de tijger en is bezig met zijn maal. Hij heeft beide voorklauwen op zijn prooi gezet, scheurt een stuk vlees los en zijn gele ogen loeren gluisperig omhoog naar Dagoë, terwijl hij het verslindt. Dagoë schuift dichtër naar hem toe op de stam en kietelt hem met een takje in zijn oor. De tijger schudt met de kop en kijkt onrustig omhoog, maar hij ziet niets en ruikt niets, want een geest kun je ruiken noch zien. „Toe, vreetzak, hou nou op, anders blijft er voor mij te weinig over,” zegt Dagoë. En de tijger wordt hoe langer hoe onrustiger. Hij staat op en staart naar de overkant; misschien hindert hem het lawaai van het dansfeest. Hij loert achterom, staat een poos te denken, pakt het overschot van het hert in zijn bek en sjouwt ermee weg, het pad terug tot aan de bocht, linksaf langs de hoge wortels van een kankantrie en met een grote bocht weer op die boom af. Tussen twee hoogopstaande wortels krabt hij de bladeren weg en daar verbergt hij het vlees.

Als hij terugkomt bij de rivier om te drinken, is de geest van Dagoë al weg. Die vliegt ongestoord door ruimte en tijd en hij zelf ligt zielloos in zijn hangmat en merkt niet, dat zijn moeder binnenkomt om zusje naar bed te brengen, even bij haar blijft zitten tot ze slaapt en dan alleen weer vertrekt. Maar ze heeft ook heel zachtjes gedaan om Dagoë niet te laten schrikken, want dat is gevaarlijk: zijn geest zou misschien niet zo gauw terug kunnen komen in zijn lijf. Nu zeker niet, want de geest van Dagoë is heel ver weg, twintig jaar ver. Hij zit voor de hut van Toebereman op diens mooi besneden bank, in de blauwe uniformjas van zijn oom, maar de jas kan niet

dicht over zijn buik, die dik is van hertevlees en zwijnevlees en rijst en bier en allerlei heerlijkheden. Hij heeft drie vrouwen net als Toebereman en die zijn nog meer aan het braden voor hem. Hij eet en eet en het is allemaal zo heerlijk, dat hij niet op kan houden. Zijn ziel zegt dat hij uit moet scheiden, maar zijn lichaam gehoorzaamt niet en het hele dorp staat er omheen om te zien hoe dat af zal lopen. Tot er opeens iets kraakt en alle mensen verschrikt naar zijn buik wijzen. Hij buigt zich voorover, maar hij kan het zelf niet zien, zó dik is zijn buik van het vele eten, en het doet zó zeer dat hij wakker wordt van de pijn.

Hij zucht van geluk, omdat hij fijn in zijn hangmat ligt en nog de kleine twaalfjarige Dagoë is met een buikje zo plat als een cassavekoek. Maar die buik doet toch zeer, alleen niet van te veel eten, maar juist van de honger. En aan de scherpste van dat hongergevoel weet hij, dat de nacht bijna om moet zijn. Zacht laat hij zich op de lemen vloer glijden en sluipt de hut door. Zijn moeder is terug, ze snurkt in haar hangmat. Heel zacht, om haar niet te laten schrikken — ook haar ziel is mischien ver weg — neemt hij de scherpe houwer uit de hoek, opent voorzichtig het piepende deurtje en sluipt naar buiten.

HOOFDSTUK 2

De maan is ondergegaan en het is nog bijna donker. De hutten liggen als vage, zwarte heuveltjes bij elkaar en daarachter staat het woud als een dreigende muur. Maar in de hoge boomkruinen beginnen hier en daar weifelende lichtglanzen te spelen en schuin aan de overkant van de rivier, bij de bocht stroomopwaarts, licht een zwakke, gele streep door het groen. De dag is op komst.

Plotseling begint een vogel in de bosrand te roepen, met zachte, welluidende tonen: „Ping-ping, waar ben je? . . . Ping-ping, waar ben je? . . .” Je zou er om durven wedden, dat hij dat fluit. Maar als het zo is, zal hij nog lang tevergeefs roepen; zusje Ping-ping zal een gat in de dag slapen evenals de meeste dorpelingen. Want het dansfeest heeft zeker tot diep in de nacht geduurd en er zal flink bier en dram zijn gedronken.

Dagoe loopt huiverend de hoge oever af, steekt de houwer in het zand aan de kant van het water en klemt de armen om zijn naakte schouders als om de warmte van zijn lichaam vast te houden. Het is koud, zo vroeg in de morgen. Een dichte nevel ligt over de rivier en begint, nu de wind opsteekt, in slierten voorbij te trekken. Er is bijna geen stroom en het

water staat hoog: de vloed houdt het nog tegen. Het zou nu heerlijk zijn om te zwemmen en graag zou Dagoë zich zijn kamisa — het kleine schortje — afrukken, om erin te duiken, maar hij durft het nog niet, zo vroeg en helemaal alleen. De nacht heerst nog op de rivier met al zijn duistere machten . . . De watra-mama, de machtige watergeest, zou hem kunnen grijpen en meesleuren in de diepte. De waterboa, de grote wurgslang, lijkt nog op een liaan en de kaaimannen zijn dode stukken hout. En dan zijn die ellendige pirengs er nog, de kleine, vraatzuchtige roofvissen, die in troepen op je loeren om je stukken uit je lichaam te bijten. Die hebben hem al eens aangevallen, op klaarlichte dag, ruim een jaar geleden, toen hij hier voor de landingsplaats met de andere jongens aan het baden was en zich een eindje van de troep had verwijderd. Op zijn geschreeuw kwamen de andere jongens hem te hulp met lawaai en geploeter, zodat hij alleen maar een stuk uit zijn hiel verloor. Dwars door het taaie eelt had het ondiep heengebeten, glad-af, alsof het met een vlijmscherp mes was gebeurd; en bloeden dat het deed!

Hoewel moeder er dadelijk genezende bladeren op legde, het ging toch zweren en het heeft wel een maand geduurd eer de wond weer dicht was. Toen hield hij er een mooi litteken van over, waar hij nog altijd een beetje trots op is. Maar sedert die dag haat hij de pirengs meer dan een van de andere jongens en verdelgt ze zoveel hij kan.

Zijn ziel fluistert hem in, dat ze vanmorgen wel eens weer op de loer konden liggen en daarom moet hij heel voorzichtig zijn. Maar zijn korjaal, die hoog op de oever met de tak van een kalebas vastgebonden ligt aan een boomwortel, kan hij wel losmaken en in het water schuiven. Half op de tast vindt

hij onder in het bootje de pagaai en legt die gereed. En nu durft hij wel een paar passen in het ondiepe water te doen, dat lekker warm is aan zijn voeten, en hij kan wel vast zijn tanden gaan poetsen — er is geen bosnegerjongen die dat 's morgens vergeet. Maar dieper dan bijna tot zijn knieën waagt hij zich niet. Met een vinger vol van het heldere rivierzand schuurt hij zijn tanden schoon, spoelt zijn mond, schraapt luidruchtig zijn keel, spuwt en gorgelt en staat dan plotseling roerloos te luisteren, maar in het dorp is alles nog stil. Dan maakt hij vlug zijn ochtendtoilet af: hij wast zijn gezicht, werpt het water bij handen vol over zijn lijf en rolt zich om en om langs de oever. Als hij opstaat, heeft hij het gevoel dat hij nu pas goed wakker is.

Tegenover hem is nu de morgenhemel en het geel is al oranje geworden als het vruchtvlees van een sinaasappel. Een groep Mauritius-palmen staat in scherpe silhouetten afgetekend tegen die helgekleurde lucht. Het wordt snel lichter. De vogels roepen en fluiten en tjilpen nu aan beide oevers om het hardst. De geesten van de dag zijn gekomen en de nacht met al zijn kwaad is in volle aftocht. Als Dagoë aan de overkant is, zal de zon haast opkomen en kan hij veilig aan land gaan. Met snelle rukken schiet het bootje over de wijde stroom, de boeg een eindje uit het water geheven, doordat Dagoë helemaal rechtop zit, slechts een handbreedte boven de kleine draaikolkjes van het kielzog. Hij wordt lekker warm van het pagaaien en door de inspanning voelt hij minder de pijn van de honger. Hij nadert de andere kant van de rivier en de kleuren van de ochtendhemel verdwijnen achter de hoog begroeide oever. Hier, in de diepe schaduw van de hoge bomen met hun netwerk van lianen, wordt de nevel weer dichter, hier

hebben de nachtgeesten zich nog niet teruggetrokken in het woud. En plotseling schrikt Dagoë en steekt zijn pagaai rechtstandig in het water om zijn vaart zo snel mogelijk af te remmen, want hij hoort vlakbij, onder de overhangende takken, een zwak gerucht en half door de nevels verborgen schieten twee lange, smalle schaduwen laag over het water voorbij . . . Als hij die ziet, is hij ook al weer gerustgesteld, want het is niets gevaarlijks, het zijn boten met Indianen. Daar komt er nog een, dichterbij en beter te onderscheiden. Een man achterin pagaait met krachtige, onhoorbare slagen. De vrouw, midden in de boot, heeft haar pagaai neergelegd en zit haar kindje te voeden. Hun lichamen zijn roodgeverfd met koesewé, dat van het kindje ook al, en beide volwassenen hebben lange, zwarte haren, die tot ver over hun naakte schouders golven.

Als de man Dagoë ziet, is hij helemaal niet verwonderd. Hij heft zijn pagaai even op, zodat het water er glinsterend afvloeit en roept zacht en zangerig een groet in zijn vreemde taal. Dagoë zingt even zacht en even vriendelijk een groet terug en kijkt ze na, tot ze in de schemering verdwenen zijn. Vreemde lui zijn het, die Indianen, vindt hij. Zelden wonen ze lang op dezelfde plaats en als een ander slaapt, zijn zij dikwijls op de rivier. Zeker hebben ze de hele nacht geroeid met de vloed mee en ver zullen ze niet meer gaan, want het tij begint te keren. Ergens aan een kreek, een zijriviertje, zullen ze straks een stukje onderhout weggakppen, hun boten aan wal trekken en tussen de stammen hun hangmatten spannen om uit te rusten. Misschien ook zullen ze in de omgeving op jacht gaan tot de volgende vloed hen verder de rivier op kan stuwten.

Waar is nu de witte stam van de kankantrie? Dagoë roeit de

Indianen na langs de oever en moet ineens een bocht maken om de kroon van de in het water gevallen wana-boom. Hier moet hij zijn. Voorzichtig nadert hij de kant en nu begint hij toch weer te huiveren, want het is hier nog zo donker, dat hij de ingang van het pad nauwelijks kan onderscheiden. Maar zijn ziel zegt hem, dat er geen kwaad is en langzaam laat hij zijn korjaal op de kant lopen. En dan blijft hij roerloos zitten en spiedt rond . . . De zon komt nu op en het licht begint door de zware gordijnen van groen te zeven. De dauw valt van de hoge takken alsof het regent, de druppels kletsen koud op zijn huid en in het water. Dagoë steekt zijn neus in de wind als een jachthond en proeft de lucht, maar de zware geur van het bos is als iedere morgen. Op zijn neus kan hij vertrouwen, hij heet niet voor niets Dagoë. Die naam heeft zijn moeder hem gegeven, omdat hij kort na zijn geboorte in de donkere hut al snuffelde als een hondje, tot hij haar borst had gevonden. Maar toch klemt hij zijn houwer stevig in zijn rechterhand, als hij onhoorbaar aan wal is gestapt, en nadat hij de korjaal half op de kant heeft getrokken, hangt hij de tijger-tanden aan het touwtje recht op zijn borst en steekt die vooruit om ze goed aan heel het bos te tonen.

Zie je wel, hij heeft zich niet vergist! Geen tien meter van de kant heeft de overval plaatsgehad! Hij ruikt het geronnen bloed en zijn scherpe ogen zien in de groene schemering duidelijk de sporen van de worsteling op de grond. Het lukt hem zelfs een poosje om de weg te volgen, waarlangs de tijger het overschot van zijn prooi heeft weggedragen — een afhangend stuk moet over de grond hebben gesleept. Hij ziet ook de plaats, waar het dier de resten van het hertje beter vast heeft gepakt en dan houdt het spoor op.

Nu wordt het moeilijker. Met ingehouden adem loert hij rond in de donkere spelonken tussen het groen en als vanzelf volgt hij de weg van zijn droom, bij de bocht linksaf, om de hoge wortels van de kankantrie, met een scherpe bocht naar rechts... En dan staat hij rillend stil voor een dreigend geblaas uit het donkere hol bij de geweldige stam.

Een tigri-katti, een wilde boskat, is hem vóór geweest en sist hem woedend tegen, maar neemt meteen voor zijn amulet met lenige sprongen de vlucht. Het vieze, armzalige restje van de prooi is de moeite van het meenemen bijna niet waard, maar toch spietst Dagoë een bloederig, met klei besmeurd lapje op de punt van zijn houwer en keert ermee terug naar zijn korjaal.

„Pietekô, pietekô, pietekô!...” Een groep kleine aapjes begluurt hem door de takken en scheldt hem na tot hij in zijn bootje is gestapt. Hij is niet meer dan een paar minuten in het bos geweest, maar nu is het ook hier al volkomen dag. Hij stoot zich met de pagaai af en drijft meteen langzaam in de richting van het dorp: het tij is gekeerd. Als hij nog een vis wil vangen, moet hij zich haasten — een beter aas dan hij nu heeft, kan hij zich, althans voor pireng, niet wensen.

Zijn vislijn ligt in de korjaal. Hij snijdt met zijn houwer een stukje bloederig vlees af, slaat het aan de zware haak en laat het achter zijn bootje drijven. Geen tien seconden later voelt hij al een ruk, slaat aan en trekt een spartelende vis naar zich toe. Het is een pireng, en een grote ook! Handig wipt hij de vangst binnen boord en houdt de lijn gespannen, want het venijnige beest grijpt zelfs nu nog met zijn bek in het rond. Maar Dagoë's blote voeten blijven wel buiten zijn bereik en de houwer scheidt hem de kop van de romp. Heb je het ge-

zien, ondier, wie je heeft gedood? Hier, ga het vertellen aan die andere monsters, dat ik het ben geweest, Dagoe, de zoon van Boikonie, aan wie jullie je hebt vergrepen . . . !

Dat is de andere en veel belangrijker reden, waarom hij de pirengs haat. In het jaar toen zusje Ping-ping geboren was,

ging Dagoe's vader Boikonie als gids en roeier mee op een expeditie met een troep bakra's, blanke vreemdelingen. De leider was een dokter, die al eerder ongeveer diezelfde tocht had gemaakt, hoog de rivier op, tot waar die als een klein stroompje geboren wordt op de bergen.

De dokter wilde vader beslist mee hebben, omdat die alle soela's, de gevaarlijke stroomversnellingen, kende en wijzer was dan iemand anders. Daarom heette hij ook Boikonie,

„slimme jongen”. Maar toen het gezelschap na vele maanden terugkwam, was vader er niet bij. Alleen een plukje van zijn haar, de nagels van zijn rechterhand en van zijn linkervoet brachten de anderen in een bundeltje mee en dat is later in een kleine kist bij het dorp begraven. En vele malen is toen het verschrikkelijke verhaal verteld, hoe vader aan zijn einde was gekomen. Op de terugweg, in één van de soela's, toen vaders boot in razende vaart naar beneden schoot, sloeg een blanke vrouw, de vrouw van de dokter, overboord, en zonder zich te bedenken sprong vader haar na en greep haar, vóór ze in de kolkende watermassa verdwenen was. Met zijn lichaam beschermde hij haar, toen ze samen tegen de rotsen werden gesmeten. Daar klemde zij zich vast en werd gered, maar Boikonie, verdoofd door de schok, werd door de stroom in de diepte gesleurd en men vond hem pas twee dagen later, veel verder stroomaf en hevig toegetakeld door de pirengs . . . De dokter heeft vader toen erg geroemd en gezegd, dat vader een groot en moedig man was geweest en dat hij hem nooit vergeten zou. En hij heeft moeder veel geld gegeven, het loon van vader en nog een som bovendien. Maar daar kreeg ze haar man — en Dagoë zijn vader — niet mee terug. En de andere mannen uit het dorp hebben hun hoofd geschud en gezegd dat vaders wijsheid hem in de laatste ogenblikken van zijn leven in de steek had gelaten. De watra-mama, misschien vertoornd omdat de vreemdelingen zo ver waren doorgedrongen in haar gebied, had een offer geëist, en als de goden spreken, hoe zal een mens zich daartegen verzetten? Het is bovendien dom om zich te offeren voor een ander, nog wel een vreemde! Men moet niet zo dwaas-goedhartig zijn . . . !

Was vader een groot man of was hij een dwaas? Daar heeft Dagoë al veel over gedacht, en hij weet het nog niet. Maar in zijn hart vereert hij zijn vader zeer en er is geen schepsel op aarde waar hij een grotere hekel aan heeft dan aan de pirenge. Hij maakt voorzichtig de haak los uit de gevaarlijke bek van de gevangen vis en werpt de kop overboord, waar meteen andere pirenge op aanvallen. Maar een stukje vlees hebben ze liever en na een poosje liggen nog twee onthoofde visselijven te stuiptrekken op de bodem van de korjaal. Het volgende aas sleept Dagoë tot over het midden van de rivier zonder nog beet te krijgen. Zeker is de troep met de stroom mee afgedreven; of ze zijn gevlucht voor de zoon van Boikonie!

Maar hij heeft voor deze morgen genoeg om te eten en verder maakt hij zich geen zorgen. Snel pagaait hij naar het dorp. Het is nog stil bij de landingsplaats, slechts een paar vrouwen zijn er bezig de was te kloppen, het halve dorp slaapt nog. Vlug legt hij zijn boot vast, maakt de vissen schoon, legt een vuurtje aan in het keukenhuis van zijn moeder — een dak op palen achter de hut — haalt de pan, doet er wat kokosolie in en zit er verlangend bij te watertanden, als de eerste vis ligt te knapperen. Hij kan niet wachten tot die gaar is, snijdt met zijn houwer een stukje van de rug, zit dat blazend van de ene hand in de andere te werpen en brandt er dan nog zijn tong aan. Maar als de tweede vis in de pan ligt, kan hij rustig zijn honger stillen, terwijl de baklucht door het dorp begint te trekken.

Natuurlijk komen daar andere kinderen op af. Peebindie en Alibaso, de vriendjes van Dagoë, komen achter elkaar aanslenteren, alsof ze toevallig in de buurt moesten zijn. Peebin-

die blijft geeuwend tegen een paal staan leunen, maar zijn rose tong komt opeens begerig langs zijn lippen strijken. De kleine, dikke Alibaso zet zich op een bankje en probeert onverschillig in het vuur te staren, maar Dagoe zit stiekem te lachen als hij ziet dat zijn vriendje telkens moet slikken. Daar komen ook de buurmeisjes, de mooie Navioe met haar schitteroogjes en haar naar alle kanten uitstekende vlechtjes, en de bruine Aridi-oema. Die kunnen zich minder goed beheersen; ze gaan elk aan een kant van Dagoe zitten en kijken hem vleiend aan. En even later knerpt de deur van de hut en daar

gluurt Ping-ping snuffelend om een hoekje. Navioe springt dadelijk op, draagt het kleine, naakte meisje naar het vuur en zit met haar in de armen geduldig te wachten.

Ze hebben natuurlijk geen van allen nog veel te eten gehad en Dagoë deelt aan allen uit, maar niet voor niets. Natuurlijk niet! Wie geeft er nu iets voor niets aan iemand die geen familie van je is? Geen rechtgeaarde bosneger zal dat doen! Dagoë is een goed koopman. Door Peebindie laat hij zich een potloodje beloven, dat de jongen een paar dagen geleden van de meester heeft gekregen. Van Alibaso krijgt hij een spiegelscherfje en Aridi-oema zal zijn houer slijpen. Ping-ping krijgt natuurlijk zo maar een stuk met weinig graat in haar kleine handjes gestopt en Navioe ook, want dat is het meisje, waar Dagoë het meest van houdt. „Van u” betekent haar naam en misschien zal hij later met haar trouwen, zodra hij een man geworden is, die zelf een goede korjaal kan maken van een uitgeholde boomstam en die alleen een hut kan bouwen. Dan zal hij haar „Navimi” noemen: „Van mij”.

Bajari is intussen ook in de kring komen staan, maar Dagoë heeft hem tot het laatst laten hunkeren. Die verkoopt hij de helft van de kleinste vis voor twee grote cassavekoeken. Zou hij niet weten, dat er in de hut van de vrouw van de kapitein nog wel koeken zijn? Bajari sputtert wel tegen, maar hij haalt ze toch. Eén eet Dagoë zelf op, maar de andere breekt hij door voor Navioe en Ping-ping.

Hè-hè, en dan is zijn buikje zó lekker gespannen, dat er niets te wensen overblijft dan een bad in de rivier. Het water vloeit nu snel af. Ze gaan met de hele troep en passen goed op de kleintjes, dat die niet door de stroom gegrepen worden. Samen maken ze zo'n lawaai, dat zelfs een wild varken ervoor op de

loop zou gaan. En de zon, die nu al hoog boven de bomen staat, schijnt warm op hun kroezige koppen, telkens wanneer ze op komen duiken, en ze blikkert op het water, zodat je je ogen tot spleetjes moet knijpen.

HOOFDSTUK 3

Na het bad begint het tijd te worden voor de school. Die ligt bijna een half uur varen stroomop tussen de dorpen Maripa-kondre en Djibri-kondre en meestal gaan ze uit het dorp van Dagoë met vijftien tot twintig kinderen in vier of vijf korjalen. Kapitein Toebereman moedigt de jongens altijd aan om naar school te gaan, opdat ze later opgewassen zullen zijn tegen de houtkopers en zich niet hoeven te laten bedriegen als ze inkopen gaan doen in de stad. Het enige wat ze daarvoor volgens hem moeten kunnen, is rekenen. Wat hun verder door de meester geleerd wordt, lezen en schrijven en zingen en de verhalen uit het heilige, zwarte boek van de blanken, moeten ze maar op de koop toe nemen als eigenlijk overbodige rommel, waar ze later bij hun leven in het bos weinig aan hebben. Van belang is dan alleen, dat ze de vergiftige planten kennen, de houtsoorten van elkaar kunnen onderscheiden, goed met pijl en boog kunnen schieten en een boot en een huis kunnen bouwen zonder één spijker te gebruiken. Als ze dan ook nog dansen en worstelen kunnen en misschien de trom hebben leren bespelen, zullen ze meer geacht worden dan wanneer ze geheimzinnige kriebeltekens kunnen om-

zetten in woorden en zinnen, die altijd weer op het leven der blanken betrekking hebben.

Maar rekenen, ja, daar kan een bosneger in deze moderne tijd niet meer zonder. En daarom is het goed dat de kinderen de school bezoeken. Maar Toebereman zal ze niet met geweld dwingen als ze geen zin hebben. Wat zou hem dat helpen? Het lichaam kan men dwingen, maar de akra, de vrije geest, niet. En wat zou de jongen leren met een onwillige geest? . . . En daardoor verzamelt er zich deze morgen slechts een groepje van zes kinderen aan de landingsplaats, terwijl onder hen Bajari nog staat te aarzelen wat hij doen zal. Maar de mededeling van Peebindie, dat vandaag de kokosnoten van de meester moeten worden geplukt, doet hem geeuwend plaats nemen op het bestuurdersbankje, achter in de grote korjaal van zijn vader. De anderen kunnen er allemaal bij: Peebindie en Alibaso zetten zich met hun parels op de smalle roeibankjes in het midden van de boot. Aridi-oema en Navioe vinden ook een plaatsje en Dagoë neemt de kop. Ze moeten gekleed in de school verschijnen, de jongens in broek en bloesje, de meisjes in een jurk, maar het zou dom zijn om die kleren nu al aan te trekken en straks doorweekt van zweet aan te komen. Ze rollen ze netjes op en leggen ze bij Dagoë vóór in de korjaal. Als ze afsteken, worden ze meteen door de stroom gegrepen, die nu in volle kracht is. Er moet hard gewerkt worden, om vooruit te komen. Dicht onder de oever, waar de ebstroom het zwakst is, pagaaien ze voort en bij de bocht steken ze de brede rivier over, om een stuk af te snijden. De zon staat al hoog aan de hemel te branden, er is geen zuchtje wind, de vogels zwijgen en de hele natuur probeert in roerloze stilte de hitte van de dag door te komen. De ruggen van de kinde-

ren glimmen van het zweet, maar als hun kracht op de pagaaien begint te verslappen, zet Dagoë een liedje in om de maat erin te houden. Iedere dag weer heeft Dagoë een ander liedje, dat hij zelf heeft bedacht op de gebeurtenissen van de laatste uren.

„En wij gaan maar weer naar school vandaag,
Aja, baja!
Met een pirengtje in de maag,
Aja, ja!”

Het refrein zingen ze allemaal mee, dat het klinkt over de eenzame rivier en de pagaaien worden weer met zoveel kracht in het water gedoopt, dat de boot met rukken tegen de stroom begint op te schieten. Met een ondeugende flikkering in zijn donkere ogen gaat Dagoë verder:

„De anderen liggen nog in hun nest . . .”

„Aja, baja!” gillen de roeiers, zo hard ze kunnen.

„Bajari, doe wat meer je best!” rijmt Dagoë.

En het „Aja, ja” wordt onderbroken door gegrinnik en ook door gemopper van Bajari. Maar Dagoë gaat door:

„Zijn ogen vallen haast dicht van slaap,
Aja, baja!
Hij lijkt een ouwe slingeraap!
Aja, ja!”

Maar het laatste refrein lost zich op in een schaterend gelach en Bajari werpt met zijn pagaai een grote pets water in de richting van zijn plaaggeest. Hij werpt echter niet ver genoeg: het grootste deel treft Aridi-oema op haar bruine lijf en die weet behoorlijk wraak te nemen met de halve kalebas die bij haar voeten op de bodem van de korjaal ligt, zodat Bajari even later drijft van het hoofd tot de voeten. Dan is ook zijn boosheid meteen afgekoeld en ze beginnen het liedje weer van voren af aan. Maar dan houden ze zich plotseling stil, omdat Bajari waarschuwend een hand omhoog steekt en luisterend achterom kijkt. En ook de anderen horen nu duidelijk achter de bocht in de rivier het stampend geluid van een motorboot, die ze achterop komt varen.

Dat is zo'n geweldige gebeurtenis, dat de pagaaien geen slag meer doen. Allen zitten met ingehouden adem achterom te kijken en terwijl hun korjaal dwars op de stroom langzaam terugdrijft in de richting van hun dorp, zien ze een grote witte boot achter de bosrand vandaan schuiven. Het zou de boot van de districtscommissaris wel kunnen zijn, of zelfs die van de gouverneur, want de vlag van het land wappert aan de achtersteven. In ieder geval is het één der wonderen uit de verre wereld der blanken, waarover in het dorp allerlei merkwaardige verhalen worden verteld.

Het zijn geheimzinnige wezens, die blanken! Honderden jaren geleden zijn ze van ver over zee in dit land gekomen en hebben de Indianen het binnenland ingejaagd. Ze kwamen eigenlijk om goud te zoeken, — want blanken willen altijd rijk worden, dat is hun grootste wens — en toen ze niet veel goud vonden, hebben ze plantages gesticht om koffie en cacao en suikerriet te verbouwen, die ze in hun verre land konden

verkopen. Maar ze hadden geen zin om zelf te planten en te wieden in dit hete klimaat en daarom stuurden ze hun schepen naar Afrika, dat bijna aan de andere kant van de wereld ligt, om daar negers te roven, die ze konden laten werken op hun plantages. Die hebben ze zo slecht behandeld, dat een groot deel van hen de slavernij is ontvlucht door de Indianen achterna te trekken, diep het binnenland in. Daar waren ook de voorouders van Dagoë bij en zó zijn de bosnegers in de wereld gekomen, die dus eigenlijk weglopmensen zijn. En diezelfde machtige blanken, voor wie je altijd een stille vrees in je op voelt komen, zijn zo onbeholpen als kinderen wanneer ze in een korjaaltje zitten, heeft vader verteld, en zonder de bosnegers zouden ze nooit over de watervallen komen . . .

Kijk, daar staan er een paar aan de reling van het schip en wijzen naar de korjaal, waarin Dagoë en de anderen met open mond zitten te kijken. Dat moeten vrouwen zijn, want ze hebben lange haren van een gekke, geelachtige kleur — blond

noemen ze dat . . . Griezellig wit zijn hun blote armen, alsof ze er pimbadotti, witte klei-aarde, op hebben gesmeerd. Als zijn moeder er zo lelijk uitzag, zou Dagoë niet met haar in één hut willen slapen. Wat een geluk dat de Grote Geest hem en zijn hele familie zo mooi zwart heeft geboren doen worden . . . Hij zit roerloos te kijken en wil alles tegelijk in zich opnemen: de boeg van het grote schip, die als een mes door de stroom snijdt, zodat het water hoog opgulpt naar beide kanten, de letters op de scheepswand, die hij niet zo gauw kan lezen omdat het allemaal hoofdletters zijn, die hij nog niet zo goed kent; maar vooral de mensen: de griezels van vrouwen en een kleine man in een witte uniform, die er ook bij is komen staan en die luid een bevel achterom roept, waarop de boot meteen vaart begint te minderen.

„Brede, brede!” roept Bajari opeens en de anderen stemmen ermee in: „Brede, brede!” Want brede, brood, het zachte, witte brood van de stadsmensen, is het lekkerste eten dat er op de wereld bestaat. Ze drijven nu naast het grote schip en zie, daar vliegt al een groot stuk witbrood overboord en drijft over het water naar hen toe. Dagoë grijpt het, legt het in de korjaal en pakt vlug zijn pagaai om de anderen te helpen, het schip bij te houden. Het tweede stuk grijpt Bajari en die zet er natuurlijk meteen zijn gulzige tanden in. Daardoor verrast hen de vloedgolf, die achter de boot meebruist, zodat ze haastig de korjaal dwars in de rivier moeten leggen om niet om te slaan. De boeg kletst met een slag op het water en het lichte bootje wordt hoog opgeheven en weer neergesmaakt, zodat Navioe gilt van de schrik. Niemand schenkt er aandacht aan, want het gevaar is voorbij en een lichtbruine man op het achterschip, een stadsneger zeker, werpt met een grote zwaai

nog een heel brood in hun richting. Dan zet de motor weer aan en terwijl ze de buit verdelen en zitten te smullen tot ze er de hik van krijgen, verdwijnt het grote schip om de volgende bocht.

Nu verlangen ze naar school, want daar zullen ze kunnen drinken, het water van de rivier is daarvoor veel te zout. Ze grijpen de pagaaïen en Dagoë vuurt ze aan met een liedje:

Daar kwam een grote motorboot,
Aja, baja!
En we hebben ons buikje vol met brood!
Aja, ja!"

En vlak bij de school, dicht onder de wal, trekken ze gauw bloesjes en jurken aan, want de meester staat al ongeduldig te wenken bij de landingsplaats.

HOOFDSTUK 4

Op het ogenblik dat de korjaal van de kinderen met een vaartje op het oeverland schuift, geeft de meester met een ijzeren hamer drie slagen op een oude, gebarsten zuurstofcilinder, die hij eens als een waardeloos prul bij het huis van een smid in Parimaribo vond, en die hier nu het kostbaarste voorwerp op het schoolerf vormt. Het klinkt als het luiden van een kerkklok en de kinderen zijn zo gewoon geraakt om die metalen stem te gehoorzamen, dat ze aan water niet meer denken, maar zich al tijdens de nagalm van de laatste slag langs de meester in de richting van de schooldeur haasten.

„Dag meester, dag meester,” zeggen ze. En hij knikt en lacht ze toe en kijkt ze onderzoekend aan van achter zijn blinkende brilleglazen en vraagt: „Zo, uitgedanst?”

„Ja meester,” zeggen ze zacht en slaan de ogen even neer, want ze weten, dat de meester niet houdt van die heidense, nachtelijke dansfeesten en het liefst zou zien, dat ze er niet aan mee zouden doen. Maar hoe kunnen ze, als hun ouders hen meenemen en als er zoveel heerlijkheden worden uitgedeeld? En hij begrijpt dat ook wel en lacht ze dankbaar toe, omdat althans deze zes kinderen na een half slapeloze nacht naar school gekomen zijn.

Daar binnen zitten de anderen al te wachten, de twintig bosnegerkinderen van Djibri-kondre en een paar sluikharige Indiaantjes van de Paloemoesie-kreek, groot en klein in één lokaal. Het is even een geroezemoes van stemmen, dat plotseling zwijgt, als de schaduw van de meester op de drempel valt. Dan gaan alle armen op de rug, de lichamen strekken zich in onbeweeglijkheid en de donkere ogen richten zich op

de meester, die zich voor de klas opstelt en zwijgend zijn volkje inspecteert.

De meester is ook een bosneger, afkomstig van het christendorp Ganzee, maar hij draagt een smetteloos wit pak en een bril met gouden montuur als tekenen van zijn waardigheid. Voor die waardigheid hebben ze ontzag. Er zet zich een muskiet op de neus van Dagoë, maar hij durft geen hand van zijn rug te nemen om de plaaggeest weg te jagen. Daarom trekt hij allerlei grimassen en als de prik toch begint door te dringen,

stulpt hij zijn onderlip zo ver mogelijk uit en blaast het ding de lucht in. En zelfs dat kleine geluid is voldoende om de ogen van de meester in zijn richting te doen gaan. Dagoë probeert de blik met een onschuldig gezicht te doorstaan, maar hij voelt dat het hem niet lukt. Dan knipt één oog van de meester even tegen hem en de glimlach van opluchting om de mond van Dagoë is meteen een bekentenis:

„Ja meester, ik was het, maar ik bedoelde er geen kwaads mee . . .” En hij voelt weer, dat hij van de meester houdt, van zijn goede hart achter het masker van zijn streng en waardig gezicht.

Het blijft doodstil, als de meester achter het kleine kofferorgel plaats neemt en uit dat hijgende, schorre wonderding het voorspel tovert van een kerkelijk lied. Ze herkennen het dadelijk: het is het lied van Masra Jezus, de zoon van de Gran Gado, de Grote Geest, die hemel en aarde geschapen heeft. Die op de aarde kwam om alle mensen, bosnegers en blanken, blij en gelukkig te maken en om hen voor te gaan door het oerwoud van dit leven en voor hen het pad open te kappen dat naar de hemel leidt. Van Jezus, die ze lief moeten hebben, omdat Hij veel medelijden heeft met de mensen. „Laat ons dat gedenken, omdat het zo behoort . . .”

„Wi Masra Jezus lobbi wi,
A ha toemoesi sarihatti,
We meki wi moe membre dati,
Bika da so a fiti wi.”

Ze zingen het, dat het klinkt door de open ramen over de wijde, blinkende stroom, zodat een oude bosneger, die aan de

overkant voorbijtrekt naar zijn grondje, even de pagaai laat rusten en glimlachend luistert.

En dan, na een kort gebed, gaat de meester vertellen. Het is een heel mooi verhaal en de meester zegt, dat Masra Jezus het zelf heeft verteld, toen Hij nog op aarde was.

De meester kan vertellen! Hij gebruikt de eenvoudige woorden die deze kinderen verstaan. Hij zoekt de beelden uit hun kleine wereld van water en bos. Hij speelt het verhaal met handen en voeten, met zijn rollende ogen en blikkerende tanden, met de snel wisselende uitdrukking van zijn beweeglijk gezicht. En de kinderen kijken en luisteren ademloos toe, ze vergeten de school en de meester en zien het alles gebeuren aan de kant van de rivier, ergens op hun dagelijkse weg van school naar huis, het verhaal van de barmhartige Samaritaan... Er was eens een man, die de verre reis moest maken van Jeruzalem naar Jericho, dat waren twee bosnegerdorpen, ver van elkaar, met bijna geen hut daar tussen. En toen hij even aan land was gegaan om het keren van het tij af te wachten en zich een kampje had gebouwd en zijn hangmat had gespannen om een beetje te rusten, kwamen daar een paar kerels langs, zó slecht als in heel Bosland niet worden gevonden. Misschien hoorden ze tot een zwervende stam van bovenlandse Indianen, die soms niet te vertrouwen zijn. Die zagen de slapende man in zijn hangmat, stuurden hun bootjes zacht naar de kant en slopen door de kapoeweri, het lage struikgewas, nader. Zó onhoorbaar kunnen die Indianen sluipen, dat de man de eerste klap al te pakken had, vóór hij ze merkte. Aan verdedigen was toen niet meer te denken. Ze sloegen hem half dood met z'n allen, die lafaards, scheurden hem zijn kamisa van het lijf, pakten zijn hangmat en zijn houwer, zijn

bijl en zijn koelkruik en alles wat hij verder nog bij zich had, gooiden het in zijn korjaal en namen die op sleeptouw toen ze er haastig vandoor gingen, een zijkreek in, waar niemand hen vinden kon.

Ha, die stommerds! De Grote Geest zou hen immers vinden, waar ze zich ook zouden verschuilen, dat weet ieder bosnegerkind en daarom steelt het niet! Ze hadden een koenoe, een vloek, op zich geladen en voortaan zou hun leven vol ongelukken zijn. Iedere boom zou in zijn val proberen hen te verpletteren, iedere slang zou op hen loeren, iedere rotspunt in de rivier zou zijn best doen, hun boot te doorboren! . . . Maar daar had die arme bosnegerman voorlopig niets aan, die lag daar aan de kant van de rivier met een gat in zijn hoofd en gekneusde ribben en met bloedende wonden over zijn hele lijf. En de mieren staken hem en de muskieten dronken van zijn bloed en de zon brandde op zijn bonzend hoofd, zodat hij kermde en kreunde van ellende.

Maar ineens hoorde hij iets op de rivier en toen hij op handen en voeten nog dichterbij de kant kroop, zag hij een korjaal aankomen met een bosneger erin. Die droeg een mooi gekleurde schouderdoek en ijzeren ringen om de armen en de resten van pimbadotti zaten hier en daar nog op zijn huid. En toen wist die man, dat hij kermen kon zoveel als hij wou, maar dat deze voorbijganger hem zeker niet zou helpen. Want het was een priester en die was zo gek niet om zich met het ongeluk van een ander te bemoeien. Hij zei: „Dat die man daar zo ligt, is een teken, dat de goden vertoornd op hem zijn. Nu hebben de boze geesten hem te pakken, waar een mens toch niet tegen kan vechten . . .” En hij stuurde haastig zijn korjaal van de kant af en pagaaide in volle vaart weg, de rivier

op. En zoals hij deed ook een andere bosneger, die later voorbijkwam, een jonge man die voor priester in opleiding was. Natuurlijk, die zou het immers nooit tot priester brengen, wanneer bekend zou worden, dat hij het gewaagd had, om zich met een vreemde, verongelukte man te bemoeien! Laat maar stiekem dood gaan die vent, dacht hij, het is geen familie van mij . . .

Toen wist die man, dat hij hulpeloos sterven moest. De geur van zijn bloed had zich al verspreid in het bos en straks in de schemering zou de jaguar komen. De volgende morgen zouden de aasgieren rondcirkelen boven de resten van zijn lijk en na een paar uur zou er niets meer van hem te vinden zijn. Die rovers hadden hem maar beter dadelijk dood kunnen slaan.

Maar zie, als hij daar urenlang heeft liggen lijden, hoort hij een gerucht in het water en daar komt warempel weer iemand aan. En de man beurt zijn pijnlijke hoofd hoopvol op, maar laat het meteen weer zinken en probeert achter de resten van zijn kampje weg te kruipen. Want wie daar aankomt, is niet een van zijn broeders, maar een Samaritaan. Wat is dat, een Samaritaan? Dat is iemand van een volk, dat zich met een ander ras heeft vermengd, zegt de meester. Een stadsneger dus waarschijnlijk, misschien een houtkoper of een balatableeder. In ieder geval iemand van een soort, dat helemaal geen familie is van de zwarte negers van het woud. Nee, die zal zeker niet helpen. Die zal de arme bosneger misschien nog uitlachen en bespotten, wanneer hij hem ziet liggen. En daarom houdt de man zich heel stil en hoopt, dat die vent maar gauw voorbij zal varen . . .

Maar hij hoort de boeg van de korjaal door de mokko-mokko

schuiven, de hoge waterplanten aan de oever, en als hij zich dood houdt van angst, wordt een hand zacht onder zijn hoofd geschoven en een stem zegt medelijdend: „Wel, arme staker, wat hebben ze jou gedaan?” En die Samaritaan wast de wonden van de ongelukkige man met koel water uit zijn kruik en geeft hem een beetje dram te drinken — van sterke drank wordt je geest weer levend als je flauw bent — en draagt hem in zijn korjaal en kapt palmtakken om hem tegen de felle zon te beschermen. In het naaste dorp legt hij aan, krijgt een hut toegewezen van de kapitein en daar zit hij de hele nacht bij die arme man om hem te verzorgen. En als hij de volgende morgen verder moet reizen, roept hij de kapitein van het dorp en zegt: „Zorg goed voor hem, hoor! Hier is geld en als het niet genoeg is, dan zal ik je meer geven als ik terugkom.” En dat doet hij allemaal zonder er iets voor terug te krijgen, uit medelijden met die onbekende bosneger.

„En wie heeft nu, denk je, de wil van Gran Gado gedaan?” vraagt de meester, en dat is dezelfde vraag, die ook Masra Jezus gesteld had, toen Hij dit verhaal had verteld. Nou, dat is niet moeilijk te beantwoorden.

„Ga heen en doe gij desgelijks,” zei Masra Jezus toen.

En Dagoë moet opeens aan zijn vader Boikonie denken. Die sprong zonder zich te bedenken een blanke vrouw na, die overboord was geslagen. Hij waagde zelfs meer dan zijn geld, hij waagde zijn leven, uit medelijden met een mens die nog minder familie van hem was. Hij deed dus ook wat Masra Jezus wilde. Maar waarom liet Masra Jezus hem dan verdrinken en opvreten door die ellendige pirengs? Omdat vader Masra Jezus nog niet kende en Hem niet aangeroepen had? . . . Dagoë voelt dat het anders moet zijn. Misschien was Masra

Jezus wel zo blij met wat vader deed, en hield ineens zoveel van hem, dat Hij hem dadelijk bij zich in de hemel wilde hebben en geen ogenblik langer kon wachten . . .

Hoe het zij, Dagoe weet nu weer heel goed, dat zijn vader geen domoor geweest is, zoals sommige mannen in het dorp beweerd hebben, maar een held, een Samaritaan, die de wil van Gran Gado heeft gedaan. En onder de rekenles zit hij erover te denken, dat het nog zo gek niet zou zijn als hij zou proberen om ook zo te worden, want je krijgt er toch wel iets voor terug, je gaat ervoor naar Masra Jezus, waar de zon nooit brandt en de honger niet plaagt en waar hij later met zijn vader zal kunnen varen op de zilveren stromen van het hemelse land . . .

HOOFDSTUK 5

Intussen begint de zon hoe langer hoe meer te branden. Zij staat als een laaiende vuurbol boven het palmladeren dak van het schooltje; er komt geen zuchtje wind door de open vensters en het is alsof alle voorwerpen hitte beginnen uit te stralen. De meester moet telkens zijn bril afzetten, om zijn oogholten uit te wissen. Tijdens de leesles durft Dagoë zich niet over zijn boek te buigen: liever laat hij de zweetdruppels maar op zijn bloesje rollen. En de meester waarschuwt de kinderen, om niet met de vinger, maar met een kartonnetje de regel aan te wijzen.

Buiten staan de bomen in roerloos zwijgen de hitte te verduren en de rivier kaatst met zoveel kracht de zonnebrand terug, dat je ogen pijn doen als je ernaar kijkt. De kippen van de meester hebben hun toevlucht gezocht onder het dichte kreupelhout aan de rand van het erf, waar zij gaten krabben in de laag dorre bladeren en daarna lusteloos zitten te hijgen op de vochtige bosgrond. Alleen de koudbloedige hagedissen flitsen heen en weer over de zonneplekken en de jonge boa constrictor, de reuzenslang, die al dagenlang de omgeving van het meestershuis onveilig maakt, benut graag deze uren, nu

alles in halfslaap is, om zijn buit te besluipen. Door het slootje langs het cassaveveld glijdt hij onhoorbaar nader. Bij gebrek aan groter wild is ook een kip hem groot genoeg en zó prachtig past het groenachtige lijf met de purperkleurige vlekken zich aan bij de omgeving, dat hij midden tussen de hoenders ligt zonder dat ze hem bemerken. Maar als hij zijn lenige lijf als een lasso om een van de dieren werpt, om die in zijn kronkels te worgen, breekt een ontzettend geschreeuw en gekakel los onder heel de troep en ze fladderen in krankzinnige haast naar alle kanten uiteen: in de bomen, bovenop hun hok achter de school, naar de rivierkant. Een halfwas kuiken, dat zijn vaart niet in kan houden, komt door het venster het lokaal binnenvliegen, bonst met een smak tegen het schoolbord en valt bij Navioe op de bank.

De meester holt naar buiten, de kinderen vliegen hem allemaal na, de jongens grijpen een stok, een houwer, een pagaai uit hun boot en rennen onder verward geschreeuw in het rond om de plaats te ontdekken, waar iets met de kippen gebeurd moet zijn.

Het verontwaardigd gepiep van een vogeltje in de struiken wijst Dagoë de weg, maar een klein Indiaantje, Tewie, is hem vóór, en als Dagoë bij het slootje langs het cassaveveld komt, staat Tewie al met zijn houwer op de kronkels van het slangelijf los te slaan, waarin de kip met wijd opengesperde snavel zijn laatste adem schijnt uit te blazen. Het monster draait bliksemsnel de langwerpige kop in de richting van zijn aanvaller en de gespleten tong schiet trillend van woede uit de sissende bek, vlak voor het gezicht van Tewie en dan in de richting van Dagoë, maar daar zijn de jongens niet bang voor, want ze weten, dat de beet van een boa niet vergiftig is. En

terwijl Dagoë de slang afleidt door met een stok naar zijn kop te slaan, is Tewel met een paar vlugge sprongen om het beest heengedraaid en slaat zijn scherpe houwer nog eens schuin van achteren naar voren onder de taaie schubben in een strak gespannen kronkel van het slangelijf.

Dan komt de meester, die eerst zijn geweer uit huis heeft moeten halen, hijgend aanhollen en jaagt van dichtbij een schot hagel door de kop van de worgslang. Daarmee is de strijd beslist. Het opgerichte lijf valt machteloos neer, de kronkels ontspannen zich en de kip fladdert met haar laatste krachten omhoog en valt kakelend tussen de naderende meisjes, die gillend van schrik uiteenstuiven. Dan schateren ze allemaal om die bange meiden en de jongens grijpen de staart van de slang en slepen het lange, slappe lijf, waar nog stuiptrekkingen doorheen trillen, op een drafje naar het schoolerf in de schaduw van de manjaboom. De meester komt erbij met zijn geweer op de schouder en neemt de gelegenheid waar, om een aanschouwingsles over slangen te geven, maar de meeste kinderen weten er al bijna net zoveel van als hij. Dit is geen groot exemplaar, een meter of drie slechts, dit soort kan wel dubbel zo lang worden. De meester zal hem vandaag nog villen en het vel te drogen hangen, want er is een firma in de stad, die er zeker heel wat geld voor zal betalen. En dat geld, zegt de meester, is van allemaal samen, daar zal hij iets voor kopen voor de hele school, ze moeten maar eens overleggen wat het zal zijn. Een boek met verhalen, een grote zak snoep of een mooie schoolplaat . . . De meeste stemmen worden natuurlijk op de snoep uitgebracht. Ze hebben door de spanning de warmte vergeten, maar als ze de school weer binnengaan, sluit de hitte hen benauwend in

en het zweet loopt in straaltjes langs hun lijf. Daarom maakt de meester er maar een eind aan. Ze zingen nog een lied van Masra Jezus en na het gebed gaan ze in optocht naar de kokospalmen achter het meestershuis. Daar worden drie jongens uitgekozen, die de rijpe noten mogen plukken; Tewie en Dagoë zijn er natuurlijk ook bij. Dagoë krijgt een houwer van de meester en hangt die aan een touw om zijn nek. Hij legt zijn klimtouw in de vorm van een acht, steekt zijn voeten in de lussen, hijst zich op aan de stam en staat op het touw, dat zich gemakkelijk vasthecht op de ruwe ribbels van de boom. In een paar tellen is hij boven bij de grote tros en met doffe smakken valt de ene noot na de andere in het gras. Daarna verzamelen ze twee korven vol en iedere boot vol kinderen krijgt er een paar mee op reis naar huis. Ze kappen ze dadelijk open en drinken begerig de koele, zoete

melk. En dan delen ze het vruchtvlees, trekken op enige afstand van de school gauw jurken en bloesjes uit en aanvaarden kauwend de lange tocht naar hun dorp.

Ze roeien dicht langs de kant, waar hier en daar een reuzenboom zijn brede takken over de rivier uitsteekt, het felle zonlicht even onderscheppend, en waar de vloedstroom het zwakst is. Want ze hebben pech vandaag; het tij is weer gekeerd en ze moeten hun krachten inspannen om vooruit te komen. Dagoe zet maar weer een liedje in om de maat erin te houden:

„De school, dat is een reuzenplaag,
Aja, baja!
Maar we hebben het weer gehad vandaag,
Aja, ja!”

„De meester schoot een reuzenslang,
Aja, baja!
En o, wat waren die meisjes bang,
Aja, ja!”

„Ik wou, de school vloog naar de maan,
Aja, baja! . . .”

En dan rekt Dagoe plotseling de hals, wacht even en maakt dan haastig zijn versje af:

„En daarginds, daar komt een bootje aan,
Aja, ja!”

Dan turen ze allemaal met de hand boven de ogen over het blinkende water en warempel, daar komt met de vloed mee een bootje hen tegemoet drijven. Maar wat doet het ding gek! Het drijft dwars op de stroom en er schijnt geen mens in te zitten!

„Kee!” roepen ze allemaal verwonderd en ze pagaaien wat ze kunnen, om maar gauw bij dat vreemde geval te zijn. Het is geen gewone bosnegerkorjaal, ziet Dagoe, het is een spitsier en hoger bootje, een Indiaanse piakka waarschijnlijk. Hoe komt die hier op de rivier? Losgeraakt van de landingsplaats misschien? Hij heeft de beste kans van allemaal om het bootje te grijpen, want hij zit als vanmorgen vóór in de korjaal. Hij zal alleen moeten oppassen voor Bajari, die op de bestuurdersplaats natuurlijk ook zijn kans zal trachten waar te nemen. Daarom doet Dagoe op enkele meters afstand van het bootje een paar haastige slagen met zijn pagaai, die de boeg van de korjaal snel bij doet draaien. Maar op het ogenblik dat hij, ver over het water reikend, de rand van het bootje grijpt, gooit Bajari de achterkant van de korjaal met een ruk om. Dagoe houdt vast en ploempt overboord, maar voor de golven zich boven hem sluiten, heeft hij gezien, dat het bootje niet leeg is, maar dat een klein, naakt Indianenkindje op de bodem ligt. Een druk gekakel van stemmen dringt als uit de verte tot hem door, als hij boven komt en zich met een handige wip op de achterplecht van het Indianenbootje draait. Als hij uitgeproest is en zich het brakke water uit ogen en oren heeft gewreven, verstaat hij de schelle stem van Bajari: „Dagoe, pas op! Kom hier! Bemoei je er niet mee!” En ook de anderen kijken naar het vreemde kind met verschrikte ogen. Maar wat ze allemaal door elkaar schreeuwen, kan hij niet verstaan door

het gekrijs van het kind, dat midden in een grote plas water ligt te trappelen, die door het schommelen van het ranke bootje naar binnen is gespoeld.

Dagoe pakt een halve kalebas, die in de boot ligt en begint het water uit te hozen. Het jongetje is plotseling stil en ligt hem met grote, donkere ogen aan te kijken. Dagoe trekt gezichten tegen hem, maakt geluidjes en knipt met zijn vingers en ineens straalt het bruine gezichtje van de lach en het kind strekt de armpjes naar hem uit. Dagoe wordt er helemaal blij van; hij houdt van zulke kleine jongetjes — hij had graag een broertje gehad. Had hij nu nog maar een korstje brede om het kind daarop te laten zuigen. Hij heeft nog een stuk kokosnoot in de korjaal. De korjaal, kijk, die is warempel al een heel eind weggeroeid! Vlug grijpt hij de pagaai, die in de boot ligt en pagaait zijn vriendjes achterna. Die gekken, waarom laten ze hem alleen? . . . Daar moet Bajari de schuld van zijn, die is natuurlijk al weer als de dood voor de watra-mama, de watergeest, al gaat hij dan ook al meer dan een jaar naar school, waar hij bijna iedere dag gehoord heeft, dat die helemaal niet bestaat! . . .

Maar hem zelf begint, door het voorbeeld van de anderen, nu toch ook een vage angst te besluipen, dat hij iets gedaan heeft, dat kwade gevolgen zou kunnen hebben. Want het is toch eigenlijk ook wel vreemd, dat dit bootje hier zo maar met een kind erin op de rivier dreef . . . Hoe kan dat, als er geen boze machten in het spel zijn geweest? . . .

Maar als hij naar het roodgeverfde kindje kijkt, dat nu rustig op een duim ligt te zuigen en als hij terugdenkt aan de grote, lachende ogen die zo dankbaar op hem waren gericht, dan weet hij dat hij toch niet anders heeft mogen handelen. Had-

den ze er dan met een bocht omheen moeten varen en haastig weggaan, net als de priester in het verhaal? En het schiet plotseling blij door hem heen, dat hij eigenlijk hetzelfde gedaan heeft als die Samaritaan: hij heeft ook een verongelukte man geholpen, als is het dan nog maar een heel klein mannetje! Daarom zal in ieder geval de meester het goed vinden wat hij gedaan heeft, en Masra Jezus ook. En zijn vader Boikonie! Dat zijn er al drie! . . .

Intussen heeft hij de korjaal met weinig moeite ingehaald, want zijn spitse bootje schiet als een vis door het water. Bajari zit strak voor zich uit te kijken en de anderen werpen slechts een schuwe blik op zij. Alleen Navioe lacht tegen hem en werpt hem zijn stuk kokosnoot toe, maar ook in haar ogen is enige zorg. En eigenlijk het meest om haar te laten zien, dat hij niet bang is, begint hij te zingen:

„En we hebben de boot en we hebben het kind,
Aja, baja!
En de watergeest moet maar zien, dat hij 't wint,
Aja, ja!”

Maar de anderen zingen niet mee en dan zwijgt ook Dagoe, want ja, dit was toch wel een beetje te erg . . . Wie zal zeggen wat er leeft in de geheimzinnige diepten van de rivier? Stel je eens voor, dat er nu een lange, onzichtbare arm naar hem uitgestoken werd . . .

Hij huivert en werpt, met een stil gebed om vergeving, een stukje van de kokosnoot overboord als een offer voor de watra-mama, die hij, als ze bestaat, toch te vriend moet houden.

En als ze de scherpe bocht omvaren, waarachter het dorp ligt, begint hij langzaam achter te blijven, want hoe zullen ze hem daar ontvangen? . . . Pas als Bajari en de anderen al tussen de hutten verdwenen zijn, schuift de kiel van zijn bootje dicht bij de hut van zijn moeder aarzelend de landingsplaats op . . .

HOOFDSTUK 6

Ze weten het al in het dorp, want het wasgoed ligt nog op de stenen aan de waterkant, maar de vrouwen die ermee bezig waren, staan in een groepje druk met elkaar te praten en ze stoten elkaar aan en wijzen, als hij bezig is, de vreemde boot voor het wassende water op de kant te trekken. En nog steeds zijn Bajari en de anderen bezig, het nieuws rond te bazuinen, want over de paadjes tussen de hutten komen de dorpingen haastig aanlopen en blijven in een grote kring om de landingsplaats staan. Daar komt ook moeder, die zeker ergens op bezoek is geweest, in volle vaart aandraven en Dagoë, die in-tussen het bootje heeft vastgelegd, neemt het Indianenkindje op en loopt ermee op haar toe. Maar de andere vrouwen roepen en krijsen door elkaar en moeder weert hem met beide handen af.

„Blijf daar en leg neer!” schreeuwt ze met een afschuw, alsof hij haar een vergiftige slang wilde aanbieden. „Leg neer, jongen!” En daarna doet ze een grote sprong om Ping-ping te grijpen, die argeloos op haar broer toe wilde lopen.

Dagoë legt het kind weer in de boot, waar het meteen in een verongelijkt gehuil losbarst. Het dringt pas nu tot hem door,

dat het heel erg moet zijn wat hij gedaan heeft. Hoe heeft hij het kunnen doen? . . . Het komt van die vertelling van de meester, die de hele morgen in hem heeft geleefd. Die heeft de geest van vader Boikonie in hem wakker geroepen! O vader Boikonie, was je er nu maar om mij te helpen! . . .

Maar vader Boikonie is dood en zijn zoon Dagoe, die op hem wilde lijken en ook een held wilde zijn, staat bang en verlegen, met gebogen hoofd, naast het bootje, alleen tegenover het hele dorp. Zijn moeder roept wat tegen hem, maar door het gehuil van het kind kan hij het niet verstaan. Dan ziet hij door zijn oogharen kapitein Toebereman komen, voetje voor voetje de hoge oever af, met beide handen zijn buik ondersteunend, die uitpuilt over zijn gordel, en met Bajari aan zijn zijde. Achter hem loopt een der onder-kapiteins en daar is ook de priester, groot en streng, met de armen gekruist over de borst.

Bajari praat en vertelt, met drukke gebaren, wijst de rivier op en dan naar Dagoe, en draait zich gewichtig om naar het publiek, dat van alle kanten op hem aandringt om geen woord te missen. Maar Toebereman vindt de zaak zeker te gewichtig om hier aan de rivieroever en in het bijzijn van de beklagde te behandelen. Hij legt zijn zoon het zwijgen op, praat even met de onder-kapitein en laat door deze rondroepen, dat alle mannen bijeen moeten komen in het kroetoe-hoso, het dorps-huis. Intussen komt Toebereman verder de glooiende oever af, nòg een stap en nòg een, tot hij van zo ver mogelijk voorzichtig een blik in het bootje kan werpen. Zijn vet gezicht is daarbij ondoorgrondelijk, maar als hij daarna zijn ogen vestigt op Dagoe, voelt de jongen, dat hem van zijn machtige oom niet veel goeds te wachten staat. Dat ziet hij ook aan de statige

houding, waarmee de kapitein de oever weer opschrijdt en tussen de mensen verdwijnt.

De mannen volgen hem allen en de meeste vrouwen ook, maar enkelen van haar kunnen nu hun nieuwsgierigheid niet bedwingen en komen even voorzichtig als de kapitein van verre in het bootje gluren. Ze zeggen niets tegen Dagoë, ze kijken hem zelfs niet aan, maar door die vrouwen krijgt hij toch weer een beetje hoop, want de een schudt meewarig het hoofd en de ander mompelt; „Och, de stakker! . . .” En dankbaar kijkt hij ze na, als ze, fluisterend onder elkander, haastig de anderen volgen, om in een kring om het dorpshuis te luisteren naar wat daar verhandeld zal worden. Ze zullen er niet mogen meepraten, maar ze zullen wel door gemompel hun bijval of hun afkeuring te kennen kunnen geven en daar zullen de mannen naar luisteren, anders staat het er later thuis niet best met hen voor! . . . Misschien zal het moederhart van die vrouwen de overwinning behalen . . .

Dagoë blijft alleen en zet zich zuchtend op de rand van de boot. De onder-kapitein komt nog even terug en roept hem van verre het eerste besluit toe, dat in het kroetoe-hoso gevallen is: „Daar blijven! Voorlopig niet in het dorp komen!” Hij knikt en zucht nog eens, heel diep. Dat had hij al lang begrepen, maar als hij deze boodschap niet gekregen had, zou hij toch wel even de hut van zijn moeder binnen zijn gegaan om te zien of daar iets te eten lag. Want bij alle zorg begint hem nu ook nog de honger te plagen. Het Indianenjongetje moet ook nodig wat hebben! Het ligt begerig op zijn duim te sabbelen, maar nu en dan vaart nog een snik door het tengere lijfje.

„Och, stakker!” zegt Dagoë nu ook. Want wat zal er over het

ventje beslist worden? En hij, Dagoë, zal het niet meer kunnen helpen. Wat kan hij beginnen tegen het hele dorp? Misschien wil hij het ook niet eens meer. Hij heeft de schrik nu wel te pakken . . .

Hier zit hij nu . . . Het is een vreemde dag! In plaats van zoals anders eerst zijn buik vol te eten aan cassavekoek en daarna gezellig met de andere jongens te gaan vissen of spelen, zit hij hier van allen verlaten zijn vonnis af te wachten . . . En het duurt maar voort, zonder dat hij weet wat ze daarginds zeggen. Soms, als hij zijn adem inhoudt, dringt enig stemmenge-rucht tot hem door, gemompel of gelach van de vrouwen en een paar keer een luid opklinkende mannenstem. In gedachten ziet hij alles: de mannen in een grote kring; Bajari, die nog eens zelfvoldaan en breedvoerig zijn verhaal doet en die goed zal laten uitkomen, hoe ernstig hij Dagoë nog gewaar-schuwd heeft; Peebindie en Alibaso, die het verhaal moeten bevestigen en die dat zullen doen, verlegen schuifelend met hun voeten. Daarna de redevoeringen van de mannen, nu van deze, dan van die, met lange verhalen van wat hun eens aan gelijksoortigs overkomen is, daar en daar en toen en toen. En allen zullen ze waarschijnlijk wijzen op het gevaar, dat de wraak van de watergeest het hele dorp zal treffen, indien ze dit vreemde kind zullen toelaten. Ja, zelfs wanneer ze Dagoë zonder meer zullen toelaten, nu hij de toorn van de geesten wellicht op zich heeft geladen.

Misschien zal een der mannen het voor hem opnemen, omdat hij nog jong is en geen vader meer heeft die hem heeft kunnen onderrichten. En als dan de vrouwen maar bij-springen, zijn moeder vooral! Maar hij heeft niet veel ver-trouwen in haar, want moeder Tjedora is altijd erg bang ge-

weest voor het oordeel van het dorp . . .

Het duurt verschrikkelijk lang! Al tweemaal heeft Dagoë het bootje verschoven om in de schaduw van de Maripa te blijven en nu is het weer nodig, maar hij durft het niet meer, omdat het jongetje slaapt. Hij haalt een dorre palmtak, die op enkele meters afstand ligt en legt die dwars over de boot boven het hoofd van het Indiaantje. En dan staat hij plotseling in grote spanning te luisteren, want achter de hut van zijn moeder hoorde hij iets . . . Kijk, daar beweegt zich iets achter de peperstruik en er komt langzaam een gezicht te voorschijn . . .

„Navioe!” zegt hij zacht.

„Dagoel!” zegt ze. „Is er niemand?”

Hij blijft in dezelfde houding staan. Alleen zijn ogen draaien rond naar alle kanten. Nee, alles is veilig.

Zij doet haastig een paar stappen naar voren en legt een cassavekoek en een trosje bananen voor hem neer. Dan verdwijnt zij weer achter de peperstruik.

„Navioe!” Zij komt nog even terug.

„Wat zeggen ze?”

Ze probeert het hem te vertellen, maar ze kan het niet. De tranen schieten in haar ogen. Ze buigt het hoofd, keert zich om en loopt haastig weg. Het is duidelijk, dat het in het kroetehoso de verkeerde kant opgaat. En toch voelt hij zich minder verdrietig en bezorgd, nu er toch één is die hem niet in de steek heeft gelaten. Die goeie Navioe is het liefste en dapperste meisje van het dorp en zij zal altijd zijn vriendinnetje zijn!

Hij slentert naar het voedsel, schuift het met de voeten naar zijn zitplaats en verbergt het in de boot, met een schuwe blik naar het dorp. Er zou achter een van de hutten iemand op de loer kunnen staan en zijn kameraadje mag er geen last mee krijgen, dat zij voor hem heeft gezorgd. Het jongetje is weer wakker geworden, wellicht door de reuk van het eten, het snuffelt althans in de richting waar het ligt. Waarom zal Dagoel hem niet wat geven? . . . Het zal wel weer verboden zijn, maar ze worden nu misschien toch beiden vervloekt . . . Hij trekt de schil van de rijpste banaan en het kind zuigt begerig op het weke vruchtvlees, terwijl hij verstolen en gulzig het andere voedsel naar binnen werkt. Dan wachten ze weer samen, het Indiaantje maakt tevreden geluidjes en ook Dagoel voelt zich veel beter dan tevoren. Al blijft de angst voor wat

er gebeuren zal, hetzelfde overmoedige verzet van vanmiddag in de boot begint zijn rug strakker te trekken. De mensen die hem het liefst zijn, staan aan zijn kant. Nu Navioe ook weer... Het wordt koeler aan de waterkant. De zon is tot op de toppen der bomen gezonken en de halve rivier ligt in de schaduw. Dan is er eindelijk beweging tussen de hutten en daar komen de kapitein en de priester, met al de mannen en vrouwen daarachter en de kinderen er omheen. Het hele dorp komt voor hem staan.

Hij staat met neergeslagen ogen te wachten zoals het een fatsoenlijke bosnegerjongen betaamt. Toebereman neemt het woord en bestraft hem, omdat hij zich niet gehouden heeft aan wat hem van heel jong af geleerd is: zijn hand niet uit te strekken naar iets wat hem vreemd is. Als dat de kinderen niet goed werd ingeprent, zodra ze hun benen konden gebruiken, zouden ze spoedig sterven aan het eten van vergiftige bessen of aan een slangebeet. Maar nu is gebleken dat hij dit nog steeds niet begrijpt. Hij is een gevaarlijke jongen, die een vloek over het hele dorp had kunnen brengen. Gelukkig dat Bajari en de anderen gewaarschuwd hebben. Misschien is zijn jeugd een verontschuldiging. Er zullen offers voor hem worden gebracht, totdat vast staat dat de geesten hem niet meer kwaad gezind zijn. Tot zolang zal hij in het dorp niet mogen komen. Zijn moeder zal hem zijn hangmat geven en een houer en buiten het dorp zal hij een kampje moeten bouwen, tot de priester hem zal zeggen, dat hij terug mag komen. En dit kind, dit vreemde wezen, zal teruggegeven moeten worden aan de machten die het hadden veroverd, toen hij het vond. Hij zelf zal het moeten doen, omdat niemand anders de boot zal mogen aanraken. Met die daad zal

hij voor een deel weer goed kunnen maken dat hij zich tegen de wil der goden heeft verzet.

„Dagoe, stoot de boot terug in de rivier! Het is de wil der goden en de wil van het dorp!”

Maar het lijkt alsof Dagoe het niet heeft verstaan. Hij staat gebogen voor de kapitein, zijn borst gaat snel op en neer en zijn ogen, die eerst op zijn voeten gericht waren, staren nu in het bootje naar het gezicht van het Indiaantje, dat hem met grote, open ogen ligt aan te kijken. Dagoe staat heel stil, maar er lopen vreemde trekkingen door zijn gezicht en zijn witte, op elkaar geklemde tanden komen bloot. Het jongetje meent zeker, dat hij een grapje tegen hem wil maken en het lacht weer. Heel het gezichtje straalt van de lach . . .

De priester komt naar voren.

„Vooruit,” zegt hij, „doe, wat de kapitein heeft gezegd!”

Hij neemt een der andere mannen een houwer uit de hand en slaat de liaan door, waarmee het bootje ligt vastgebonden. Dan loopt hij weer op Dagoe toe.

„Gehoorzaam!” roept hij toornig en stoot hem met zijn stok tussen de ribben.

En nog aarzelt Dagoe. Maar als er een verontwaardigd gemompel opgaat onder het volk, bezwijkt hij. Wat kan hij beginnen tegen het hele dorp? Nee, hij is geen held zoals zijn vader, hij is maar een kleine, bange jongen. Plotseling grijpt hij de boeg van het bootje en duwt het in de rivier. Hij loopt mee tot het water over zijn middel komt, dan stoot hij het weg en blijft met de armen slap langs zijn lichaam staan. Het bootje vaart weg van de kant, ligt een poosje stil, draait langzaam om zijn as en drijft dan met de vloedstroom mee, sneller, steeds sneller, in de richting vanwaar het gekomen is, ter-

wijl de priester onverstaanbare woorden mompelt en allen zwijgend toekijken . . .

Wat er verder gebeurt, beleeft Dagoë als in een droom. Daar is zijn moeder, die hem met neergeslagen ogen de hangmat toegooit en daarna een houwer voor de voeten werpt. De kapitein, die met een dikke vinger de weg wijst die hij te gaan heeft: langs het water tot achter de hut van zijn moeder, daar omhoog en dan het pad op, dat achter de hut het bos invoert. Het gezicht van Bajari, voldaan, maar met een verlegen lachje. De gezichten van al de anderen, strak als maskers. Dat van Navioë, nat van tranen . . .

Voor haar moet hij zich beheersen, en niet huilen, ofschoon hij zou kunnen brullen van woede en van angst. Hij grijpt zijn spullen bijeen en keert ze allen zwijgend de rug toe. Maar zijn knieën knikken, als hij de eerste stappen doet op het pad, dat in de verte verloren gaat in de duisternis van het woud . . .

HOOFDSTUK 7

Het pad is smal en hier en daar versperd door neerhangende lianen en takken, want het wordt weinig gebruikt. Tussen de hoge, dichte kronen der woudreuzen door zeeft het licht van de avondhemel. Dagoë loopt in een groene schemering. Hij heeft zijn hangmat over de schouder geworpen en slaat werktuiglijk met zijn houwer de takken weg. Hij snikt. Hier mag het. Niemand zal het horen. En aldoor ziet hij voor zich het gezicht van het jongetje, dat smalle gezichtje, met ogen vol vertrouwen in hem, Dagoë, die het had gered, toen het hulpeloos rondreef op de rivier.

Nu drijft het er weer. De vloedstroom was nog tamelijk sterk. Hier tegenover hem, achter de wal van bos die hem scheidt van de rivier, drijft het mee, want het pad loopt bijna evenwijdig aan de oever, het snijdt alleen een bocht af. Niet lang meer, dan zal het tij weer keren. Het bootje zal stil liggen, een poosje ronddraaien, dan zal de ebstroom er vat op krijgen en het terugduwen, sneller en sneller, het dorp weer voorbij, steeds verder de rivier af, zo ver als het in zes uur komen kan. Misschien zal het zich vasthechten aan de oever en pas uren later weer verder drijven. In ieder geval zal het, wanneer nie-

mand het tegenhoudt, eens de zee bereiken, zoals alles wat in de rivier drijft zijn weg vindt naar de zee. Dan, en misschien al veel eerder zal over het lot van het kind zijn beslist. Haaien of pirengs . . .

O, die ellendige pirengs! Altijd schijnen zij het te moeten winnen! En hij, Dagoë, die zich tot taak heeft gesteld om ze zoveel mogelijk te bestrijden, hij kan niet meer helpen. Hij heeft ze ditmaal zelf hun prooi toe moeten werpen . . . En nu loopt hij hier en is verbannen uit het dorp en moet zich maar zien te redden in de duisternis van het woud . . .

O, dat is erg! Dat is iets verschrikkelijks! Het dringt pas nu met verbazing tot hem door, in welk een gevaarlijke toestand hij zich bevindt.

„Kee!” zegt hij, diep ontsteld. Dat dit gebeuren kan, dat dit hem gebeuren kan, de slimme, handige Dagoë, die zich altijd wist te redden! De muskieten zoemen al om hem heen. Ze zullen hem niet meer verlaten en hem straks in troepen te lijf gaan in zijn kampje. Djibri, de jaguar, zal brullend om hem heen sluipen en al de boze geesten van het donkere woud zullen hem omringen. Ze zijn er niet, zegt de meester. Maar als ze er zijn, zullen ze vrij spel hebben met hem. Hij, de uitgestotene, zal aan hun streken overgeleverd zijn . . .

Hij staat stil en kijkt achterom. Waar is hij? Hoe ver heeft hij gelopen? . . . Hij weet het niet meer. Hij heeft geen begrip gehad van tijd en afstand. In ieder geval is hij al veel te ver van het dorp. Bij de eerste bocht had hij kunnen blijven. Hoe dichterbij de mensen, hoe veiliger.

Hij keert zich om en huivert, als hij in de donkere spelonken van het bos kijkt. Op een open plek ziet hij nog het laatste, rode licht van de zon op één der boomtoppen. De krekels be-

ginnen luid te sjirpen en al de vogels doen nog even hun best. Hetzelfde vogeltje van die morgen is er ook weer.

„Ping-ping, pee joe dee?” roept het, op de hoogste tak van een boom. „Ping-ping, waar ben je?”

Vanwaar dat vogeltje zit, kan het over het bos kijken tot op de rivier. Misschien zal het daar het bootje zien drijven met het naakte kindje erin, dat nu voorgoed verloren is . . . Hij, Dagoë, zou het ook kunnen zien, indien hij zich een pad kapte door de struiken tot aan de oever. Niet veel verder komt het pad dicht bij de rivier. Als hij daarheen zou lopen, zou het hem niet veel moeite kosten . . .

En ineens neemt hij zijn besluit, door dat koppige gevoel, dat hij opnieuw voelt trillen langs zijn ruggegraat. Hij wil het bootje nog éénmaal zien, voor hij dicht bij het dorp zijn kamp zal opslaan. Desnoods knoopt hij op de tast zijn hangmat dwars over het pad, vlak achter de hut van zijn moeder; in het donker zal niemand hem meer zoeken . . .

Hij rent het pad af, tot hij het water door de struiken ziet blinken. Hij kapt een paar takken weg, wringt zich tussen andere door, slaat een bos kurkachtige mokko-mokko-planten neer en kijkt uit over het water, dat blinkt in de glans van het avondrood . . . Dáár!

Het bootje! . . .

Het is aan de overkant van de rivier geweest en drijft nu om de landtong terug. Het is bijna in het midden van de stroom en hij ziet het langzaam dichterbij komen in het snel wegstervende licht, dat nog even een rood-gouden glinstering om het vaarttuigje legt, daar waar het de waterspiegel raakt. Daarbinnen is het kindje, en het begint zeker al last van de kou te krijgen of van de muskieten, want het huilt. Zacht klinkt door

de avondstilte het klaaglijke geschrei door tot aan de oever. Hij kreunt en keert zich om. Hij zal maar weggaan, want hij kan toch niet helpen. Door te wachten brengt hij zich zelf in het gevaar, dat hij de weg niet meer zal vinden naar de plek waar hij zijn hangmat moet spannen. Maar dat geschrei zal hij de hele nacht horen en misschien heel zijn leven . . . En dan is er plotseling een ander geluid, heel zwak nog, dat hij meer voelt dan hoort, ver weg om de bocht van de rivier. Een zacht gestamp, dat de lucht doet trillen: een motorboot! De motorboot van die morgen, die een grote tocht heeft ge-

maakt de rivier op en nu op de terugweg is. Daar draait ze de bocht om met alle lichten op, een groen aan de ene en een rood aan de andere kant, en veel lampen, glanzend wit, boven het schip. Nu hoort hij ook muziek en gezang, er is een feestvierend gezelschap aan boord . . .

Dit zal het einde worden van het bootje en van het kind. Het bevindt zich nu midden in de stroom en de motorboot vaart op volle kracht, de boeg snijdt bruisend door het water. Misschien zal het overvaren worden, in stukken breken en zinken. Anders zal het omslaan op de zware deining naast het schip. En hij zal het moeten aanzien vanaf deze plaats. Hij zal het weten, dat de pirengs, die duivels, komen aanschieten op dat kleine, mollige lijf . . .

„O Masra Jezus, wat moet ik doen? O papa Boikonie!”

En dan weet hij het. Op dat ogenblik wordt de geest van zijn vader Boikonie weer levend in hem. Hij gooit hangmat en houwer van zich af en met één sprong is hij in het water, net als zijn vader deed. Maar hier zijn geen rotsen en hier is nu zo goed als geen stroom. Hier zijn alleen de pirengs en de watergeest, die misschien niet eens bestaat . . .

Hij proest en snuift en slaat met armen en benen, om alle monsters op een afstand te houden. Het water spat hoog op, waar hij gaat. Hij bidt tot Masra Jezus: „Help mij tegen de watra-mama die er niet is, maar die misschien op mij loert . . .” Hij duikt onder een drijvende boomstam door en dan is er geen tijd meer om te bidden, want hij ziet, dat hij al zijn krachten in moet spannen in zijn strijd met de motorboot. Maar hij wint het. Als hij de rand van het bootje grijpt en zich hijgend op de achterplecht zwaait, is de grote boot nog op enkele tientallen meters afstand. De pagaai ligt bij de hand,

twee, drie woeste slagen en de hoge, witte scheepswand glijdt snel langs hem heen. Hij is in veiligheid, hij en zijn broertje. Zijn broertje . . . En opeens lacht hij luid, hij schaterlacht in een overweldigend geluksgevoel, zoals hij nog nooit in zijn leven gelachen heeft en waarmee hij al zijn vreugde en trots lucht wil geven.

Er buigen zich hoofden over de verschansing. Donkere gestalten tekenen zich af tegen het licht van de vele lampen op het schip.

Hij ziet het en schreeuwt: „Brede, brede! . . .” Hij pagaait lachend mee met de boot en dezelfde stadsneger van die morgen gooit hem een heel witbrood toe, dat vlak bij zijn bootje in het water valt en dat hij zonder moeite grijpen kan. Dan legt hij haastig zijn boot dwars op de stroom en meteen is er de deining, die hem een paar keer als in een luchtschommel op en neer werpt, zodat hij zich snel voorover laat vallen op het huilende kind. Als het water weer rustig is, duwt hij het een natte korst van het brood in de handjes, waar het dadelijk stil van wordt, neemt zelf een stuk en gooit dan ook maar een korstje overboord voor de watra-mama. Zij is er wel niet, anders had zij hem wel gegrepen, maar kwaad kan het in elk geval niet. En hij is dankbaar genoeg om alle geesten te willen verwennen.

„Hebben wij het goed samen?” praat hij tegen het kind. Hij lacht en merkt dat hij meteen zit te huilen. Wat gek! Hij lijkt Navioe wel. Die goeie Navioe, hij moet het haar zo gauw mogelijk laten weten.

De motorboot schuift nu om de scherpe bocht voor het dorp en is weg. Aan de hemel is nog een klein, geel streepje en de eerste sterren fonkelen boven zijn hoofd. Waar moet hij met

het kind naar toe? . . . Natuurlijk naar de meester, er is geen andere mogelijkheid. Daar zullen ze veilig zijn, want hij voelt het: de meester vertegenwoordigt een macht waar geen andere tegen op kan.

Ha, hij heeft lust om te zingen. Van blijdschap en ook om zich te verweren tegen de duisternis, die van beide oevers op hem aankruipt.

„We hebben de boot en we hebben het kind,
Aja, baja! . . .”

Nee, die tweede regel moet nu toch maar anders, nu hij alleen is. Wie weet, wie er onder die zwarte oevers zit mee te luis-
teren . . .

„En wie weet, wie mijn hangmat en houwer vindt,
Aja, ja!”

En met snelle slagen drijft hij zijn bootje over het donkere water.

HOOFDSTUK 8

Het is volkomen donker op de rivier, als Dagoë met zijn bootje in de buurt van de school komt. Maar waar de zwarte, hoge muur van het oerwoud aan de linkeroever even terugwijkt, glanst een zachte, gouden streep over het water. Dat is van de petroleumlantaarn die boven aan de trap van het meestershuis hangt.

Dagoë aan wal en trekt zijn vaartuig omhoog tegen de oever. hij zijn boot en parelt voorzichtig nader, terwijl hij met half toegeknepen ogen scherp om zich heen loert over het water. Want als ze bestaat, de watra-mama, zal ze nu wellicht haar laatste kans waarnemen! . . . Maar zonder ongelukken loopt de kiel van het bootje op het zand en met twee sprongen is Dagoë aan wal en trekt zijn vaartuig omhoog tegen de oever. Nu voelt hij pas, hoe angstig hij is geweest op de donkere, wijde watervlakte. Hij zou zich van dankbaarheid op deze veilige grond willen uitstrekken. Maar het schoolgebouw, zwak verlicht door de lantaarn, staart hem verwonderd aan en alle bomen op het erf, ruisend in de avondwind, fluisteren verwonderd: „Wat doe jij hier, Dagoë, nu om deze tijd? . . .” Hij staat even stil en bedenkt, hoe vreemd het lijkt dat hij

hier vandaag al geweest is. Het lijkt veel langer geleden — er is zoveel gebeurd . . .

De muskieten vallen nu in zwermen op hem aan. Hij moet onophoudelijk langs zijn gezicht wrijven en op zijn blote lichaam slaan om ze te verdrijven. Het kind begint er ook van te huilen, maar als hij het voorzichtig in zijn armen neemt, is het dadelijk stil. Hij werpt nog een vreesachtige blik achterom en loopt dan snel op het huis toe. Bij de trap schraapt hij luid zijn keel om zijn komst aan te kondigen, zoals hij in het dorp gewoon is. Ook stampt hij hard met zijn blote voeten op de onderste tree. Halverwege de veranda gekomen, hoort hij snelle voetstappen in het huis, een deur piept open en daar staat de meester, zonder jas en overhemd, maar met zijn gouden bril op en dus even waardig als anders.

„Wie is daar?” vraagt hij, terwijl hij om zich heen slaat naar de muskieten.

„Ik meester,” zegt Dagoe.

„Jij?” roept de meester verbaasd. „En wat heb je daar bij je? Een kind? Een Indianenkind soms? . . . Daar wordt al uren naar gezocht! Man, wat een geluk! Kom binnen, kom gauw binnen, die ellendige muskieten zijn vanavond bloeddorstig als tijgers!”

Hij opent de deur met muskietengaas op een kier die net groot genoeg is om erdoor te glippen en loopt Dagoe vooruit naar de kamer, waar zijn vrouw bij de tafel haar baby zit te voeden, een kindje van ongeveer dezelfde leeftijd als de vondeling.

„Vrouw,” roept hij, „ons gebed is verhoord! Het kind is terecht, Dagoe komt het brengen! Hei, waar blijf je, jongen? Sta je daar nu nog op de veranda?”

Hij neemt Dagoë het kind uit de armen, trekt hem mee naar binnen en legt het kleine Indiaantje in de vrije arm van zijn vrouw.

„Och, die kleine lieverd,” zegt de vrouw. „Die heeft natuurlijk al urenlang niets te drinken gehad. Kijk, hoe hij snuffelt! . . . Ik zal je helpen, hoor engeltje! Je bent hier juist aan het goede adres.”

En even later ligt dit kind aan haar andere borst en drinken

een negertje en een Indiaantje om het hardst, terwijl de vrouw van de meester met een verheerlijkt gezicht op hen neerkijkt. Intussen vertelt de meester, dat er in de namiddag drie boten met Indianen zijn geweest, die het kind zochten. Ze waren in de nacht de rivier op komen varen en hadden vroeg in de morgen hun kamp opgeslagen aan de oever van een kreek tussen Maripa-kondre en de school . . .

„Ik heb ze gezien,” zegt Dagoe. „Nog vóór de zon opging, voeren ze ons dorp voorbij.”

„Dat moeten ze geweest zijn,” antwoordt de meester. „Nou, toen het kamp klaar was, zijn de meeste volwassenen gaan slapen, alleen een paar mannen zijn op jacht gegaan. Maar de meeste kinderen hadden op reis al geslapen en speelden wat rond bij het kamp. Deze kleine jongen werd aan de zorgen van zijn zusje toevertrouwd, een handige meid van een jaar of tien. Die legde hem in een bootje en voer met hem de kreek af, op zoek naar kanifro¹). Bij hun aankomst had ze die hier en daar zien groeien.

Ergens dicht bij de plaats waar de kreek in de rivier uitmondt, ging ze aan land en legde het bootje aan een tak vast. Op een open plek in het bos vond ze zoveel kraaltjes, dat ze de tijd vergat en haar hele mandje vol plukte. Maar toen ze bij de kreek terugkwam, had het bootje zich losgerukt van de tak en was met de stroom weggedreven. Je begrijpt, hoe het kind schrok. Ze zwom tot de eerste bocht, maar zag het bootje ook daar niet meer. Ze schreeuwde om hulp, maar niemand hoor-

¹) De glimmende, harde, grijze vruchtjes, die om de stengeltoppen van een grassoort groeien en die prachtig geschikt zijn om er kralenkettingen van te rijgen, omdat er al een gaatje in zit.

de haar en het duurde uren, voor ze zich door de wildernis een pad had gebaand tot bij het kamp. De zon was het zuiden al door en de vloed was al opgekomen, toen de Indianen in volle vaart de rivier op kwamen varen. Bij de monding van de kreek ontmoetten ze een paar korjalen met bosnegers, die van beneden gekomen waren en daar geen bootje hadden aangetroffen. Het moest dus met de vloedstroom mee hier voorbij de school zijn komen drijven, maar ik had het niet gezien en toen ik ze dat vertelde, zag ik wel, dat ze niet veel hoop meer hadden: ze dachten dat het kleine bootje door een of andere oorzaak gezonken was. Ik heb ze doorgestuurd naar de Paloe-moesi-kreek, omdat de Indianenkinderen die van school kwamen het bootje meegenomen konden hebben. Nu ze het daar niet gevonden hebben, zullen ze op de terugweg hier wel weer aankomen. Wat zullen ze blij zijn! Vertel eens, waar heb jij het kind gevonden?"

„Toen de Indianen de kreek uitkwamen, zijn wij zeker net met het bootje voorbij geweest,” zegt Dagoë. „Het heeft de hele middag op de landingsplaats voor ons dorp gelegen . . .” En dan vertelt hij zijn verhaal. Hij overdrijft wel een beetje, want hij praat niet over zijn angst, toen hij urenlang zat te wachten op de uitspraak van de kroetoe. En als hij meedeelt dat hij gedwongen werd om het bootje in de rivier terug te duwen, zou je kunnen denken, dat hij toen al het plan had om het hele dorp te slim af te zijn, door het achter de landtong weer op te vangen. En over de watra-mama spreekt hij helemaal niet, want hier in tegenwoordigheid van de meester weet hij weer heel zeker, dat die maar een verzinsel van de heidense priester is.

Maar de meester kent het leven van de bosbewoners voldoen-

de om te beseffen, wat de jongen moet hebben doorstaan. Hij ziet het ook wel aan de schichtige blik, die soms in zijn ogen komt en aan de huiveringen, die zelfs nu nog tijdens het vertellen over zijn glimmende huid lopen. En hij verbaast zich over de moed, die deze half-was knaap heeft kunnen opbrengen om tegen de wil van het hele dorp te handelen.

„Je bent een zoon van Boikonie, dat zie ik wel,” zegt hij. „Maar hoe kwam je ertoe? Waarom liet je het kind niet aan zijn lot over, zoals ieder ander zou hebben gedaan?”

„Waarom?” vraagt Dagoë verwonderd. „Maar meester, dat hebt u toch zelf gezegd vanmorgen en Masra Jezus ook? Ga heen en doe gij desgelijks . . .”

En dan is de meester zó blij en zó dankbaar, dat hij Dagoë even tegen zijn brede borst moet drukken. Want nu weet hij, dat het niet de geest van Boikonie was, die de jongen tot deze daad heeft gebracht, maar de geest van Christus, de geest van barmhartigheid, die de heidenen niet kennen. Dikwijls heeft hij zich tijdens zijn jarenlange arbeid in Bosland afgevraagd, of zijn werk wel enig nut had. Nu mag hij even iets van de vruchten zien: in het hart van een kleine bosnegerjongen heeft hij met Gods hulp het heidendom overwonnen!

„Luister,” zegt hij. „Je heet Dagoë, maar als je gedoopt wordt, zul je een nieuwe naam van mij krijgen. En weet je, hoe ik je noemen zal? Samaritaan!”

„Samaritaan,” herhaalt Dagoë en al zijn witte tanden komen bloot in een stralende lach, want het is de mooiste naam, die hij zich zou kunnen dromen. En hij schatert het uit als de meester hem als een kleine jongen in de lendenen grijpt en in zijn sterke armen boven zijn hoofd heft tot tegen de zoldering.

„Ja,” zegt de vrouw van de meester, „dat kun je nu nog doen! Maar laat die Samaritaan nu eerst dit eens opeten, dan laat je het wel!”

En ze zet een groot bord rijst met gebakken banaan op tafel, die ze uit de keuken heeft gehaald.

„Je hebt toch nog geen avondeten gehad?” vraagt ze.

Nou, avondeten . . . Een gezonde bosnegerjongen stoort zich toch niet aan een half witbrood in zijn maag, wanneer er zo iets lekkers voor hem wordt klaargezet? Het gaat tot de laatste korrel naar binnen, maar dan is het toch ook wel heerlijk om een poosje op de vloer te liggen en te spelen met de beide baby's, die naast elkaar op een matje liggen te keuvelen in onverstaanbare geluidjes, maar die elkaar minstens zo goed schijnen te begrijpen als volwassen bosnegers en Indianen. En juist als zijn ogen zwaar worden van de slaap, klinkt van buiten keelgeschraap, en daar staat de hele troep Indianen, die met hun katteogen het bootje natuurlijk al hebben zien liggen op de landingsplaats voor de school.

De meester haalt ze allemaal naar binnen, zijn vrouw houdt ze het spartelende kindje voor en ofschoon deze mensen bij de grootste verrassingen geen spier van hun gezicht vertrekken, deze keer kan de moeder zich toch niet goed houden en de tranen trekken donkere sporen over haar roodgeverfde gezicht, als ze haar verloren zoon aan haar borst klemt, zo stijf, dat het van schrik begint te huilen. Al de Indianen drommen om haar heen met hun bijna naakte, rode lichamen en hun lange, zwarte haren. De meester kent hun moeilijke taal, spreekt hen toe en wijst herhaaldelijk op Dagoë, die slaperig bij de tafel staat. Die slaat zijn ogen neer voor hun bewonderende blikken en als ze één voor één naar hem toe komen en

een diepe buiging voor hem maken, weet hij van verlegenheid niet, waar hij zich bergen zal. En wat moet je doen, als een oude, verschrompelde Indiaan maar tegen je staat te redeneren, zonder dat je er een woord van verstaat? . . .

De meester legt het hem uit. Dit is de hoofdman en die is van mening, dat Dagoe een beloning heeft verdiend voor zijn dapperheid. Een boog met pijlen of het bootje waarin hij het kind heeft gevonden of misschien liever een hond, een goede, afgerichte jachthond? . . .

Nou, de hond natuurlijk, want een korjaal heeft hij wel en een boog kan hij zelf al maken. Goed, die zullen ze dan vroeg in de ochtend brengen. Hij zal mogen kiezen uit drie, die ze in het kamp hebben achtergelaten. En ze lachen allemaal, als de meester ze uitlegt, dat de jongen zelf „Hond” heet — Dagoe betekent hond — maar dat hij binnenkort een nieuwe naam zal krijgen. Dat komt goed uit, dan kan de hond zijn oude krijgen! Zo gaat er niets verloren!

Dagoe brengt met de meester de Indianen naar hun boten. De maan is opgekomen en de vaartuigen trekken zilveren strepen over het water. Zangerig klinkt de blijde groet van de rode mensen. De muskieten zijn zo goed als verdwenen.

„Je moet hier voorlopig maar bij mij blijven logeren,” zegt de meester. „Het zal het dorp wel onverschillig zijn, waar je de nacht doorbrengt.”

Hij legt zijn arm om de naakte schouders van de jongen.

„Kom, mijn zoon.”

Hij draait de lantaarn wat lager. Die blijft de hele nacht branden, om de weg te wijzen aan ieder die hulp nodig mocht hebben. Een klein, glanzend licht in de wijde donkerheid van het bosland . . .

